

NUMĂRUL 10 BANI

NUMĂRUL 10 BANI

ABONAMENTELE
Incep la 1 și 15 ale fiecărei luni și se plă-
tosc tot-d'a-una înainte
In București la Casa Administrației
In județe și străinătate prin mandate poștale
Un an în țară 30 lei; în străinătate 50 lei
Șase luni . . . 15 . . . 25 . . .
Trei luni . . . 8 . . . 13 . . .
Un număr în străinătate 30 bani

EPOCA

ANUNCIURILE
In București și județe se primesc numai la
Administrație
In străinătate, direct la administrație și la
toate oficiile de publicitate
Anunțuri la pag. IV . . . 0.30 b. luna
. . . III . . . 2.— lei
. . . II . . . 3.— . . .
Insertiile și reclamele 3 lei rindul

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPĂOAZĂ
REDACTIA
No. 3. — STRADA CLEMENȚEI — No. 3

UN NUMĂR VECHIŪ 30 BANI
ADMINISTRAȚIA
No. 3 — STRADA CLEMENȚEI — No. 3

Interpelarea d-lui Take Ionescu

Interpelarea d-lui T. Ionescu

CAMERA
Sesiunea de la 28 Aprilie

D. Take Ionescu. D-le președinte, am
onoare a anunța d-lui președinte al
consiliului următoarea interpelare:
«Cunoaște d. prim-ministru urmările
unei declarațiuni pe care le-a făcut
d-sa în sala Orfeului la 25 Septembrie
1894? Și, dacă le cunoaște, crede d-sa
că mai are destulă autoritate ca să
poată sta în capul guvernului?»
D. D. A. Sturdza, președintele
consiliului și ministru de externe. Sunt
gata să răspund chiar acum.

D. Președinte. D-nu prim ministru este
gata să răspundă; prin urmare d-nu
Take Ionescu are cuvântul pentru a-și
desvolta interpelarea.
D-nu Take Ionescu. D-lor deputați,
și la guvern și în opozițiune am fost
totdeauna în contra ideii că se poate
discuta în parlamentul nostru chestiuni
care privesc afacerile din alte State, și
de aceea vii să vă declar încă de la
început că în grava împrejurare pe care
am s'o desvolt înaintea dv. nu mă ocup
de loc și nu am dreptul să mă ocup de
purtarea bună sau rea a unui guvern
strein, ci mă ocup pur și simplu despre
faptul dacă acea purtare este sau nu
pornită dintr-un fapt al unui om politic
al nostru—și, ca să lămuresc—al d-lui
prim ministru, și apoi voi cere de la
dv. să spuneți singuri concluziunea.

D-lor, toată lumea știe de cite-va
zile că în toate părțile regatului un-
gar, locuite de romini, este o mare fier-
bere, poate mai gravă de cit oricând,
și ca să documentez, voi citi un
jurnal de dincolo bănuț de a nu avea
simpatii pentru d. prim-ministru, ci
acei jurnal de dincolo, «Tribuna Popu-
lului», care, fără a repeta în Camera,
—căci nu voiesc să spun nimic pe care
să nu-l pot documenta,—fără a repeta
ceea ce se zice că ar fi inspirat de d.
prim-ministru, dar de sigur un jurnal
care nu-l este antipatic, și care la toate
întimplările voastre de bine pe d.
prim-ministru.

Sub numele de Primejdia națională,
«Tribuna Populului», în numărul de Du-
mnică 25 Aprilie, se exprimă ast-fel:

«Cea mai de frunte școală de legea
strănoșească a Românilor e în primejdie:
liceul românesc din Brașov se clatină, și
guvernul unguresc își deschide brațele
prietenești, să-l sprijinească.

«Istovirea de venit, din care în mare
parte trăiau pînă aci școlile centrale gre-
co-orientale românești din Brașov, azi secat.
Astăzi punctul de plecare pentru preocupa-
țiunile noastre nu poate fi de cit constata-
rea, că amintitele istoare au secat. Ist-
voarele au secat, iar guvernul ungar oferă
bani din vistieria statului nostru pentru
susținerea școlilor de sub întăbare, adă-
ugând acestui ofert și amenințarea că la
din contră, liceul românesc din Brașov va fi
înclis.»

Pe urmă, examinând situațiunea, zice:
«Prețindem deci acest ajutor în prin-
cipiu, în praxă însă ne îngrozim de el»,
Autorul articolului merge înainte și
arată că ceea ce este mai important
unul neam este conștiința națională și
foarte bine spune că:

«Conștiința națională se nutrește din fru-
cte culturale naționale; în lipsa acestor fructe
conștiința națională slăbește și existența
etnică a poporului se clatină.
«Este evident, că guvernul nostru vrea
să pună mîna pe istoarele, din care se
hădănește conștiința națională a Românilor...
Gimnaziul din Beiuș este maghiarizat; pe
frontispiciul celui din Năsăud se află o ins-
cripțiune ungurească; Blajul, să fie laudat,
dar e d-nu-l înțeleg. Singur liceul gr.-oriental
românesc din Brașov mai ține pînă acum
neprihănit stindardul culturi naționale ro-
mânești și lauda lui umplea de bucurie su-
fletele tristaților Români.

«Dar liceul românesc din Brașov trebuie
să peară. Ori va fi închis, ori va primi sub-
vențiunea statului ungar. Închiderea va să
zică nimicire, subvențiunea va să zică înhă-
marea și acestei puteri românești la carul
politice de stat, care are de țintă crearea
statului național maghiar, deci nimicirea
etnică a popoarelor nemaghiare din patria
noastră.

«Închiderea e moarte cinstită, primirea
subvențiunii e o sinucidere ticăloasă, o
moarte pestilentă, care va contagia gene-
rați întregi.

«Se zice însă, că ministrul nu pune con-
dițiuni pentru subvențiune, gimnaziul re-
mine cum a fost.
«Și dacă nu pune azi, ne poate d-lui asu-
ră, că alt ministru ori chiar d-lui nu va
pune mîna? Ori am uitat soarta gimna-
ziului din Beiuș? Ori am uitat, că există

o lege pozitivă, care dispune, că la șco-
lele secundare profesionale subvenționate
de stat, pe profesorii cari sunt plătiți din
aceea subvențiune, are să-l numească mi-
nistru?»

Am citit, d-lor, acest articol, cam
lung, pentru a învedera ceea ce vă spu-
neam adineauri că în realitate este
fierbere în suflete, că în realitate teama
de închiderea liceului din Brașov nu
este himerică și că lucrul are impor-
tanță.

Știu că un membru al acestei Camere,
vorbind cu prietenul meu d. Disescu,
îi spunea că aceasta nu este lucru mare,
fiind că puterea rominismului este la
munte, nu în licee.

Să-mi permiteți a vă spune că aceasta
este o mare eroare. Națiunile ca și in-
dividul nu se conduc prin picioare, ci
prin cap, și capul cînd se instrinează,
dacă nu este sigurată că se va naște
altul ca la faimosul animal mitologic,
atunci restul lesne se strică.

De aceea vedeți în Ungaria acest lu-
cru ciudat, că sunt 3000 de școli pri-
mare românești, dar școli secundare nu
se mai pot deschide. La Arad, la Ca-
ransebeș sunt bani strînși de 10, 15
ani; cer să deschidă un liceu și nu
primesc nici un răspuns.

De aceea vedeți că școlile primare
nu se maghiarizează, dar gimnaziul din
Beiuș s'a maghiarizat, cel din Năsăud
este de asemenea în primejdie. A ră-
mas Brașovul.

De aceea a-ți văzut în Boemia că
Cehii au susținut, ca manifestate națio-
nală, o universitate a lor, căci din uni-
versității ese adevărată încoronare a
culturi naționale. După cum un indi-
vid care nu pătrunde cu inima lui în
cele superioare, nu este un om com-
plet, nici o națiune fără de straturi
superioare nu este un corp complet.
Patriotismul se bazează nu numai pe
interesul prezentului, ci pe gloria tre-
cutului și pe mindria viitorului, și n'al
de ce să fit mindru cînd ești decapitat.

Cu cit un Stat capătă mai mare vi-
goare, cu cit un neam capătă mai mare
importanță în lume, cu atît patrioti-
smul prinde rădăcini mai adînci.

Grija Românilor că li se închid șco-
lele secundare este dar firească.

Acum, d-lor, că este întemeiată teama
celor de dincolo să-mi dați voie să vă
citesc un act oficial.

Act oficial, ordinul d-lui ministru al
cultelor și instrucțiune publică No. 1816
din 18 Aprilie 1898, d. Vlasic, pe care
vi-l citesc în traducțiune, căci nu știu
limba oficială a Statului Ungar, nici d-v.
n'o pricepeți.

Iată, d-lor, ordinul, lucru foarte recent,
18 Aprilie 1898.

Ordinul este adresat Mitropolitului din
Sibiu, fiind-că școlile românești sunt
confesionale și de el atrîna.

Voiți citi actul întreg, să mă erte Ca-
mera, fie-care vorbă are însemnătatea ei.

«Exceleța Ta Domnule Archi-
episcop și Mitropolit!

«Ordinul din anul 1875 No. 559 al anteece-
sorului, tocat din incidentul eșirii la iveală
a subvențiunii școlilor din Brașov, dispune
ca școlile profesionale din țară, precum și
oric-ede instituite de învățămînt de ori-ce ca-
tegorie și de ori-ce grad, susținute de co-
mune, corporațiuni, reuniuni sau privați, ase-
menea confesiunile și bisericile, să nu poată
cere și să nu poată primi, sub nici o formă,
ajutor și subvențiune materială de la State
streine, de la Domnitorii și guvernele acelor.»

«§ 72 al art. de lege XXX din 1883, nu
numai susține ordinul, ci cu putere de lege
declară, că actualele școlile medii susținute
de confesiuni, de municipii, de comune, de
corporațiuni și de singuratici, asemenea con-
fesiunile și bisericile, la nici un caz nici nu pot
cere, nici nu pot primi ajutor și subvențiune
materială de la State streine, de la Domni-
torii și guvernul acelor.»

«Din probele documentate pro-
curate de către guvernul regesc
este evident, că școlile așa numite
centrale din Brașov (gimnaziul gr.-or., școala
comercială, școala reală, școala de fete și
școala elementară) cu călcarea pe față a
menționatei ordinațiuni și a dispozițiilor
legale și contra categoricel și strictel opriri,
au primit și au acceptat pe ascuns, prin mij-
locirea bisericii Sf. Nicolae din Brașov, în
un lung șir de ani, subvențiune anuală.

«Această înțată, strict oprită prin lege și la
mai multe provocări tănuțu, care mai multe
institute de învățămînt din patrie le-a pus
sub influența materială a unui Stat strein
și sub o asemenea influență a stat an de
zile fără știrea guvernului regesc unguresc,
ne îndreptățește ca, față cu școlile din ces-
tiune, să se aplice cea mai strictă pedeapsă
cuprinsă în art. de lege XXX din 1883, ad-
ică închiderea lor.

«Este de prisos să mai indic Exceleța

Tale, într-ut reduce această măsură posi-
bilitatea dezvoltării civilizațiunii în școlile
medii cu limba românească.

«Înainte însă de a face pașii de lipsă pen-
tru executarea acestei dispozițiuni a mele,
voiesc să dau posibilitatea școlilor centrale
din Brașov pentru mai departe subsistența,
și aceasta în modul următor: Să bine-voești
Exceleța Ta să aduc acest rescript al meu
la cunoștința senatului școlar al consistoriu-
lui arhidiecezan, care, după cum sunt infor-
mat, se va întruni în ședință cit mai în grabă,
și a-i comunica, că față cu școlile din ces-
tiune pentru ținuta Eforiei, care a călcat
ordinațiunea de oprire și dispozițiunile le-
gel, și institute din patrie în mod ascuns
le-a pus în dependența materială de guver-
nul unui Stat străin, pentru această ținută
am intențiunea să aplic măsura cea mai
aspră, de la care numai în acel cas m'ași
abate, dacă Senatul școlar al consistoriului
de sub preșidenția Exceleței Tale, inter-
zicînd Eforiei din Brașov facultatea de a
primi, sub ori-ce nume și sub ori-ce titlu,
ajutor de la guvern sau de la domnitor
străin,—va suplica la mine pentru ajutor de
la Stat, spre scopul școlilor. În ce pri-
vește o asemenea suplică, pot asigura pe
Exceleța Ta din capul locului, despre buna
mea voință și în legătură cu aceasta, des-
pre ceea ce să păstrăm neatînsă limba
romînă ca limbă de propunere și caracterul
confesional al școlilor.

«Primește, Exceleța, expresiunea siucerei
mele stime».

Budapesta, 18 Aprilie.

Wlascica.

Vă rog, d-lor, să nu uitați aceste cu-
vinte foarte grave: probele documentate
procurate de către guvernul regesc. A-
cest lucru are însemnătate, veți vedea
îndată de ce.

Acum ca să vă dați bine seama de
care e starea unei școli profesionale
care primește subsidii de la guvernul
Regesc Unguresc, să vă citesc art. 30
din legea de la 1883 § 47.

Articol de lege voi citi, și știți că în
statele constituționale cele adevărate,
legile nu se pot suspenda, de către un
ministru prin voia lui, în acele state legea,
pe cit e lege, nu se poate suspenda și
nu încetează de a fi aplicată pînă la o
nouă lege votată de corpurile legiuitoare.
Prin urmare, legea aceasta e o măsură
serioasă. Iată ce zice articolul de lege
XXX din 1883 § 47 la punctul c:

«Punct c, alineatul ultim, sună: Pe acei
profesori, cari trag salariul din ajutorul de
la stat, îi denumește ministrul de culte și
instrucțiune publică.»

Vă să zică, ori cit de mic ajutor ar
da statul, el are o parte în numirile
profesorilor. Se calculează, de exemplu,
are școala un buget de 50.000 lei,
40.000 lei venit al său și 10.000 lei
dați de Stat, Statul numește un profes-
or la cinci, Statul 'l numește, Statul 'l
scoate, e omul Statului. Cînd însă alo-
carea bugetară e mai mare de jumă-
tate bugetul școlii, cum de sigur ar
fi cazul în specie, căci bugetul liceu-
lui din Brașov este de 80.000 lei și el
n'are venit de cit vre-o 30.000, atunci
e alin. d. care zice:

«Punct d. Dacă, pentru acoperirea trebuin-
țelor anuale ale școlii, Statul contribuie cu
jumătate sau mai puțin ca jumătate la sus-
ținerea institutului ajutorat, în cazul acela
dreptul întreg de conducere și dispunere
asupra acelu institut compete și mai de-
partie autorității institutului, și ministrul față
cu institutul ajutorat, exercitează numai
dreptul de supremă inspecțiune.

Dacă însă Statul la susținerea școlii
contribue mai mult ca jumătate din suma
recerută anual, în acel caz ministrul ia în
conducerea și dispozițiunea sa întreg insti-
tutul.»

Vă să zică, nu este de mirare emoția
care s'a produs.

D-lor deputați, acum cestiunea e alta.

D-voastră, cu drept cuvînt, veți zice,
poate, aceasta să fie o nenorocire națio-
nală, dar ce cată această discuție aci,
față de doctrina pe care al pus'o d-ta
la începutul interpelării?

Da, am susținut și la guvern și în
oposițiune și voiți susține tot-d'a-una că
nu putem discuta aici actele unui gu-
vern strein. Ce caută atunci această
cestiune aci? Bine sau rău face guver-
nul unguresc de 'și exercită puterea lui
așa cum vrea să o exercite; nu e treaba
noastră ca parlament al României. Poate
să fie treaba noastră ca sentiment al
nostru, dar nu e treaba noastră ca par-
lament al României.

Recunosc de asemenea, d-lor, că nu a
fost vreme de multî ani, poate de 20—30
de ani, în care să fi fost așa situațiunea
lumei, în cit cei mici să fi stat mai rău
de cit cum stați astăzi; așa e de ade-
vărat că ideea de drept, singura garan-
ție a celor mici de mai susținea de cit
ori cînd, și așa e de adevărat că așa

constelează lucrurile, pe o mai mare
întindere de cit bătrîna Europa, în cit
cestiuni care păreau foarte importante
cad pe al doilea plan, și, prin urmare,
și importanța actorilor din aceste ces-
tiuni cade pe al treilea plan.

Cu multă mîhnire și durere, un mare
adevăr s'a rostit de un mare ministru:
«cei mari devin din ce în ce mai mari, și
cei mici din ce în ce mai mici». De
aceea nu vă așteptați ca să întrebunțez
un limbaj care să aducă umbră asu-
pra desbaterilor noastre, și dacă nu ar
fi de cit atît, nu aș fi avut dreptul să
iau cuvîntul aci; de și, d-lor, încă ar
putea să fie o cestiune internă aceasta,
că statul nostru dătoarește bisericii sfin-
tului Nicolae din Brașov, și e dator să'i
plătească, după anume drepturi vechi și
hrisoave, pe care această biserică le
are în contra statului Romîn, hrisoave
și documente de care statul Romîn nu
s'ar putea feri de cit pe temeiul para-
grafiei, și nu cred că vre-o dată vre-un
ministru romîn ar ordona vre-unui ad-
vocat al statului să invoace paragrafia
drepturilor unei școle românești din
Transilvania. (Aplauze.)

Dar ceea ce mă doare pe mine, e alt-
ceva, e izvorul ordinului lui Vlasic, e
motivul ordinului lui Vlasic, e canalul
prin care a fost pus în cunoștință mi-
nistru Vlasic, ca să ia această măsură
în contra liceului romîn din Brașov.

Acum, d-lor, vă voi citi o piesă foarte
lungă, să mă ertați că e lungă; dar
vedeți că pui absolută moderațiune în
cuvîntarea mea. Cînd lucrurile sunt
limpezi, sunt reale, comentariile sunt
de prisos. Se întăresc cu ornamente
slăbiciunile, lucrurile puternice rămîn
în goliciunea lor.

Cu cite-va zile înainte de a primi
mitropolitul, șeful școlilor romine, or-
dinul pe care l'am citit, primise un alt
ordin în care i se spunea de către
ministrul Vlasic cum a aflat Statul un-
gar că biserica Sfintul Nicolae, prin ur-
mare liceul, primește ajutoare din Ro-
minia; ba nu numai că primește, dar
că le cere cu insistență, și prin urmare
aceasta cam plictisește pe unele gu-
verne cari nu vor să dea.

Iată acest ordin al ministrului.

Veți vedea cu ce cunoștință perfectă
ministrul face istoricul școlilor romi-
ne din Brașov; cu ce cunoștință perfec-
tă face istoricul ajutorului, pe care
'l primea în vremuri aceste școlile ro-
mânești din Brașov.

Ministrul ungar face istoricul școlii
romine din Brașov și cu aceeași cu-
noștință perfectă el face istoricul ajuto-
arelor pe cari le-a primit în vremuri
aceste școli romine din Brașov.

«Imprejurările acestea au adus gimnaziul
din Brașov pînă aproape de bancrută ma-
terială. Însă în momentul cel mai critic,
precum scrie Barițiu (Parti alese din Istoria
Transilvaniei, vol. III, pag. 33, linia 34) mem-
brii mai bătrîni al consiliului bisericesc, și
au adus aminte, că mai de multî ani, încă
și cu 80 de ani mai înainte, biserica Sf. Ni-
colae avea venituri din Moldova și Muntenia
pe baza unor donațiuni vechi. Ce e drept,
dreptul acesta în urma faptului, că timp
mai îndelungat nu s'a făcut uz de el, în
conformitate cu legile de atunci ale «Prin-
cipatelor romine» prin paragrafie s'au pre-
scris. Cu toate greutățile acestea, profesorul
V. Oroianu și comersantul R. G. Lecca fură
trimiș cu mandate scrise la Iași, la bărbă-
ții de stat moldoveni, pentru ca să esopereze
de la aceștia un ajutor pentru biserică și
școală. Legislațiunea Moldovei nu a făcut
uz de legea prescripțiunii, ci a votat un a-
jutor anual de 200 galbeni pentru biserică
numită, respective pentru școală. Exemplul
acesta l'a urmat mai tirzi și legislațiunea
Munteniei și a votat din partea sa, și ea,
200 de galbeni. Școlile din Brașov au a-
juns în posesiunea acestui ajutor total de
400 de galbeni pe an, care, după cursul de
atunci, asigura un venit anual de circa fl.
2400 în anul 1861 sau 1862. Aceasta este
origina subvențiunii din România a școlilor
din Brașov.

«Ajutorul de florini 2.400 ast-fel asigurat,
nu numai a îmbunătățit situația gravă a
școlilor, ci a inspirat și curaj în susțina-
torii școlii pentru dezvoltarea mai departe
a ei, mai cu seamă după ce au esoperat și
ajutorul orașului Brașov, și la 1863 și ajuto-
rul scaunului guvernial regesc din Ardeal.
În urma aceasta au ridicat la 1862 salariul
profesorilor la 800 și 900 fl. și înființînd la
1862-63 clasa a cincina (V) gimnazială au în-
ceput cu completarea gradată a gimnaziu-
lui superior, care s'a terminat în anul școl-
lar 1865-66.

«Întreacerea, edificiul deja gata s'a dovedit
prea strîmt și ast-fel fură nevoiți să zidească
o aripă nouă la edificiu. Creșterea cheltue-
rilor a făcut, ca, sub titlul de drept deja a-
mîinit să facă pași noi la guvernul romîn
pentru mărirea ajutorului. Pașii aceștia au
fost încununăți cu succes, pentru că legisla-

țiunea României printr'o lege specială a ri-
dicat subvenția originală de 400 galbeni la
suma de 23500 lei (Vezi Maioreșcu Titu, dis-
cursul ținut în Senat 6 Martie 1875 «Dis-
cursuri parlamentare. Vol. I pag. 291 99).

În anul școlar 1869/70, susținătorii școlii
au înființat prima clasă a școlii reale și în
anii doi următori au completat-o cu încă
două clase, din care cauză a trebuit să se
edifice și aripa de sus a școlii.»

Acum veți vedea, d-lor, că a mai
fost vorba de a se da un ajutor de
Statul unguresc liceului din Brașov.

Continuă:

«Într'aceea s'a întîmplat, că d. ministru m.
r. de culte și instrucțiune publică a pus u-
nele condițiuni pentru liquidarea a mai de-
partie pe seama școlii a ajutorului anual
dat de către fostul scaun guvernial regesc
din Ardeal. Biserica susținătoare a școlii
nu a primit aceste condițiuni și de aceea
guvernul instrucțiunii publice a detras de
la institut ajutorul, de care s'a bucurat. A-
tunci susținătorii școlii cu provocarea la a-
ceastă împrejurare, s'au provocat din nou la
guvernul romîn, care le a și dat ajutorul cel
nou în suma de lei 10.000, suma aceasta se
și află în bugetul Romîniei de pe anul 1871
(Vezi Maioreșcu, «Discursuri parlamentare»
Vol. I pag. 195). Suma acestei a dona subvenții
varia din an în an, în cit-va s'au ridicat cînd
10, cînd 13, cînd 15 mii de lei și suma aceea
a rămas și în bugetele 1875 și 1876.

«La 1872 mai multî membri ai legislației
romine, precum Coghăniceanu, Vernescu,
Ghica, Vladimir, etc., la inițiativa lui Mai-
orescu, au prezentat o moțiune, ca aceasta a
dona subvențiune să nu figureze de aci în-
ainte numai ca o poziție de buget, care
să se poată șterge ori-cînd, ci după chipul
primei subvențiuni de 23500 lei, să se sta-
bilească printr'o lege specială.

«Acest proiect de lege a fost primit de
Senat numai în Martie 1875 cu 31 voturi
contra 9 După căderea guvernului Cata-
rgiu, în restîmpul scurt de la 4 pînă la 26
Aprilie 1876, Orescu a devenit ministru
instrucțiunii publice, care prin raportul său
No. 3334 de data 22 Aprilie 1876, ceru
nu numai sistarea acestei nouă subvenți-
uni, ci și ștergerea subvențiunii mai vechi
de 23.500 lei. Orescu însă-a căzut peste 3
zile și 'l urmă Chițu (?) care a menținut
și mai departe subvențiunea, dublă garan-
țată prin 2 legi, care la 1876 făcea cu to-
tul 38.500 lei.»

Într'un într-o parte mai interesantă.

Ordinul adaogă:

«Într'aceea s'a întîmplat, că guvernul un-
gar regesc a aflat că școlile gr. or. ro-
mine din Brașov primesc subvenția anuală
din România. Din cauza aceasta a și inter-
venit pe cale diplomatică la guvernul ro-
mîn, iar acasă a oprit în mod foarte cate-
goric ca școlile din Brașov să mai pri-
mească ajutor, iar în ordinațiunea sa No.
559 de data 2 Aprilie 1875 a decretat, că
nici un fel de institut de învățămînt din
patrie, fie el susținut de o confesiune co-
mună, corporațiune, societate sau privați,
precum și nici o confesiune și biserică nu
poate, nici să ceară ni l să primească ajutor
și sprijin material. În nici o formă, dela State
externe, de la domnitorii și guvernele lor.»

«De oare-ce în bugetele guvernelor ro-
mine de după 1876, subvenția gimnaziului
din Brașov, cu o poziție de sine stătător și
cu numele ei, indicată nu se întîlnește, și de
oare ce toate confesiunile și toate corpora-
țiunile susținătoare de școlile lăuseră la cu-
noștința ordinațiunea Ministrului de culte No.
559 din 1875— guvernul unguresc al ins-
trucțiunii publice a fost de convingerea, că
nici școlile din Brașov și nici alte insti-
tute cu limbă de propunere românească,
de ori ce categorii, din patrie nu capătă și
nu primesc nici o subvențiune din România;
cu atît mai mult era în drept a crede acest»,
cu cit § 72 al art. de lege XXX din 1883
retinoește în modul cel mai categoric ordi-
națiunea ministerială din 1875.»

Vă să zică, ni se spune că de la 1876
în această credință a fost guvernul un-
guresc.

Și acum, d-lor, sosesc la nodul Ches-
tiunii. Veți vedea acum donă afirma-
țiuni precise ale ministrului Vlasic.

Iată:

„În luna lui Octombrie 1894,
Dimitrie Sturdza, actualul mini-
stru president și ministru al a-
facerilor externe al României, a
ținut un discurs la Orfeu, în care
cu date a arătat, că ce și cite
sume se trimit din partea guver-
nului conservator de atunci și
prin a cui intermediare.“

Mă opresc un minut înainte de a con-
tinua.

Ziceam că nu discut actele unui gu-
vern străin, am însă să mă plîng că în-
tr'o adresă oficială, un guvern al Ro-
mîniei e numit guvernul conservator.
Peste graniță nu există guvern liberal,
nu este guvern conservator, e guvern
romînesc, și nu e bine ca un guvern
străin să califice un guvern romînesc
după culoarea sa politică.

Adresa ministrului continuă :

„In urma acestora, guvernul ungar regese s'a năzuit a se infirma despre starea reală a lucrurilor, și pe baza acelor date—din care o parte V s'au comunicat Excelenței Voastre, în 22 Martie, prin Excelența sa D. Prim-Ministru—s'a convins, că ajutorul anual dat de guvernul român până la 1876 pe față, a devenit secret și că autoritățile susținătoare a școlilor din Brașov, cu toată ordinaștea ministerială din 1875 și, ce e mai mult, în contra art. de lege XXX din 1883 § 72 îl primesc, ba îl chiar urgentază. Din cauza aceasta, s'a văzut necesitate a interveni la guvernul regese român pe cale diplomatică în chestia subvenției, și acesta a dat în privința subvenției o notă afirmativă cu indicarea sumei.”

D-lor, am înclis cu citirea documentelor. Vedeți că în acest raport oficial al ministrului de culte ungurese către Mitropolitul Miron, se vorbește despre o conversație care a avut loc între Mitropolit și baronul Banffy și că în acea conversație s'ar fi comunicat de către primul-ministru ungar Mitropolitului o parte din documente.

Ce s'o fi comunicat, nu este treaba mea, nu cunosc pe Mitropolitul Miron și, dacă l'ași cunoaște, nu l'ași putea întreba ce i-a spus în patru ochi primul ministru al Ungariei.

Dar, fără să știu, ghicesc și ghiciciți și d-voastră despre ce e vorba. Până la 1894, până la discursul de la O. feș, guvernul Unguresc a crezut că au încetat subvențiile; dar a venit cineva la 1894 și le-a spus că nu este adevărat și acel cineva le-a citit numere de mandate, prin care se pretinde că s'au dat subvenții prin anume persoane. Și fiind am auzit—continuă ministrul—că cineva care nu era un delator ordinar, ce pentru 5 fran. l'a spus un neadevăr, ci un actual prim ministru spune lucrul acesta, atunci ne-am năzuit să ne procurăm documente, și odată puși pe această pistă, am găsit ce ne trebuia.

Iar după ce, grație spuselor de la Orfeș, am căutat să aflăm «starea reală a lucrurilor», am mai cerut și pe cale diplomatică lămuriri de la guvernul rominesc în chestia subvenției și acesta ne a dat o notă afirmativă cu indicarea sumei.

Negreșit, este foarte ușor să găsești, cînd și se indică unde să cauți. Permiteți-mi o comparație vulgară: unui stăpin de prăvălie îi lipsesc parole din tarabă, dar nu știe cine i le fură. Vine cineva și îi spune: Vasile, băiatul are obiceiul să îți deschidă taraba între 5 și 7 ore seara. Te pu la pîndă și negreșit îl prinzi. Nu tu ești înșă care îl descoperi ci cel care ți-a spus, lui îi dădorești serviciul, că l'ai descoperit. Spuneți-mi mie unde e cutare document, ce număr are și îl voi găsi. Dovadă? Documentele acestea pe care am știut cum să le găsesc fiind-că știam că există și unde ex stă.

Așa ni se spune de ministrul Vlasic, în raportul său. Până la 1894, eram liniștiți. La 1894 a vorbit d. Sturdza; «pe baza vorbelor D-sale ne-am năzuit și am căpătat documente și documentele au fost arătate în acea conversație privată, care nu se poate povesti chiar dacă am cunoaște-o. Și atunci, d-lor, o dată convins guvernul despre aceasta, vedeți că a și făcut adresa de la Aprilie, care v'am citit-o, prin care spune că va închide liceul, dacă nu primește ajutoare de la Stat. Și v'am spus ce înseamnă ajutor de la Stat și turburarea care s'a născut în spirite, din această cauză.

Dar, veți zice că aceasta este o faptă verhe. El d-lor, dacă făpta la 1894, cînd s'a produs, era o faptă rea cu posibilitate de urmărire rele, astăzi este o faptă rea cu urmări rele săvîrșite și îndeplinite. (Aplauze).

«Da, Contele Kalnoky a spus că cea mai mare parte din banii trimiși sunt pentru Macedonia, și că toți se dau nu pentru politică, ci pentru școlile și bisericile romine, și atunci d. Sturdza, ca să desmintă pe contele Kalnoky, a publicat o listă cu numele aceluia cărî, pretinde d-sa, au primit banii. Inchipuiți-vă, dacă faptul ar fi exact, cine ar mai putea să primească un ban de la noi, cînd știe că, după legile ungare, poate fi dat în judecată ca trădător de patrie.

«Eu, d-lor, să fac o declarație că, pentru împărțirea acestor bani, nu dau nici o socoteală, am conștiința limpede că mi-am îndeplinit datoria rominește și bărbătește. (Aplauze prelungite).

«Atunci, cînd Camera nu va mai avea încredere în mine, și cînd n'ași putea căpata încrederea ei de cit cu prețul unor discuții pe care nu le admit, căci e mult mai bine să se schimbe un ministru, de cit să se aducă în Parlamentul țării și să se discute socoteli de asemenea fel, atunci aș prefera să mă retrag. Afirm solemn că nu am dat nici contelui Kalnoky, nici nimănui nici o notiță asupra ver-unei școli sau bisericii ajutate, și aș fi refuzat, dacă mi s'ar fi cerut; dar am făcut un act cinstit și leal cînd am afirmat, eu vă afirm, că nu am ajutat de cit școlile și bisericile.

In același discurs de la 1894, adăogam: «Și cînd ne denunțați de trădare, la Orfeș, scopul d-voastre era altul. In realitate vă uitați la Pesta; sperați că noi vom avea naivitatea să vă spulberăm socoteli de fantezie cu altele ce am da, că, dacă prin ele ați găsi veri-un nume mai vag, să ne compromiteți în streinătate.

de cit ori-ce: credința națiunii, că ea nu poate fi reprezentată prin oameni capabili de asemenea fapte. Aceasta este partea dureroasă a desbaterilor de azi.

Patriotismul, care însemnează dragoste de patrie, așa cum este dînsa, s'ar slăbi, și asigur, cînd s'ar dovedi că rămîne la guvern o persoană capabilă de asemenea acte. Vă rog să cugetați mult, ce turburare sufletească se va produce în sentimentul națiunii prin încurajarea ce veți da d-v., dacă o veți da.

Cit despre d. președinte al consiliului, în special îl voi ruga să nu se bucure dacă va reuși astăzi. Sunt 1860 de ani și mai bine de cînd tot așa a reușit alt cineva, dar tot 1860 de ani sunt de cînd ori cînd, ori de unde, în orice loc și în orice ceas se string 2 creștini, blestemul lor tot pe numele lui Iuda cade. (Aplauze).

#### Chestiunea personală

D. Take Ionescu: D-lor deputați, așa de bine știam cum are să răspundă d. prim-ministru, în cit adusesem și eu a lît discursul său de la Orfeș, cit și cuvintele contelui Kalnoky de la Delegațiunii.

Două acuzații îi adusesem eu: una, că prin arătările din discursul său de la Orfeș a motivat măsurile care se iau astăzi contra liceului din Brașov. Aceasta privea făpta d-sale din opozițiune.

Al 2-lea de cînd este prim-ministru al Romîniei, a dat o notă explicativă guvernului Unguresc cu indicarea sumei pe care a primit-o gimnazul romîn din Brașov și pot să afirm că prin acea notă n'a arătat numai sumele care se pretinde că s'au dat de către noi, dar și sumele care se pretinde că s'au dat de un alt guvern liberal, care a succedat pe d. prim-ministru anul trecut, guvernul d-lui Aurelian.

La această a 2-a parte a acuzațiunii mele, constat că d. prim-ministru nu ne-a răspuns absolut nimic. Și, cum foarte bine zicea d. președinte al Camerei, eu nu pot să forțez pe d. prim-ministru să răspundă. Dacă nu vrea să răspundă, nu răspunde, dar eu constat și închei acest punct, eu am acuzat cu un act oficial al guvernului ungar pe d. prim-ministru care, ca ministru de externe al Romîniei, prin o notă diplomatică, a dat lămuriri guvernului ungar cu indicațiunea sumei primite de școlile romine, și că la această acuzațiune, nici nu m'a spus că actul este fals, nici nu m'a tăgăduit că a dat o asemenea notă explicativă.

Iată faptul ce l constat, care va rămîne în istoria politică a acestui țării. Așura primului fapt, d. prim ministru zice: «N'am denunțat nimic eu la Orfeș, pentru că guvernul unguresc știa anume, la ce școli guvernul Romîn dă subvenții, și despre aceasta a vorbit contele Kalnoky la Delegațiunii».

Nu se poate o mai extraordinară contrafacere a adevărului de cit aceasta.

(D-l C. I. Stoicescu ocupă fotoliul preșidențial).

D. Take Ionescu. — Ceea ce a spus contele Kalnoky, și vă voi citi imediat ce a spus, este că el știa, și a adevărat știa, că se subvenționa de noi școli și biserici în Transilvania.

Dar de cite ori s'a vorbit, și mie personal atunci mi s'a vorbit, de cite ori mi s'a vorbit, să spun anume la ce școli și la ce biserici dam subvenții, în tot d'a-una am răspuns: Refuz. (Aplauze).

Am refuzat a spune unde dau și cui dau, ca să nu expun la persecuții pe cei cari primeau.

Iată, d-lor, ce spuneam în Camera la 12 Decembrie, 1894:

«Este, d-lor, un deputat în această Cameră cărîia i-am spus, mult mai înainte de a săvîrși d. Sturdza făpta rea pe care a comis-o, că-l cred capabil pe d. Sturdza s'o facă. El n'a voit s'o creadă, dar viitorul mi-a dat dreptate.

«Da, Contele Kalnoky a spus că cea mai mare parte din banii trimiși sunt pentru Macedonia, și că toți se dau nu pentru politică, ci pentru școlile și bisericile romine, și atunci d. Sturdza, ca să desmintă pe contele Kalnoky, a publicat o listă cu numele aceluia cărî, pretinde d-sa, au primit banii. Inchipuiți-vă, dacă faptul ar fi exact, cine ar mai putea să primească un ban de la noi, cînd știe că, după legile ungare, poate fi dat în judecată ca trădător de patrie.

«Eu, d-lor, să fac o declarație că, pentru împărțirea acestor bani, nu dau nici o socoteală, am conștiința limpede că mi-am îndeplinit datoria rominește și bărbătește. (Aplauze prelungite).

«Atunci, cînd Camera nu va mai avea încredere în mine, și cînd n'ași putea căpata încrederea ei de cit cu prețul unor discuții pe care nu le admit, căci e mult mai bine să se schimbe un ministru, de cit să se aducă în Parlamentul țării și să se discute socoteli de asemenea fel, atunci aș prefera să mă retrag. Afirm solemn că nu am dat nici contelui Kalnoky, nici nimănui nici o notiță asupra ver-unei școli sau bisericii ajutate, și aș fi refuzat, dacă mi s'ar fi cerut; dar am făcut un act cinstit și leal cînd am afirmat, eu vă afirm, că nu am ajutat de cit școlile și bisericile.

In același discurs de la 1894, adăogam: «Și cînd ne denunțați de trădare, la Orfeș, scopul d-voastre era altul. In realitate vă uitați la Pesta; sperați că noi vom avea naivitatea să vă spulberăm socoteli de fantezie cu altele ce am da, că, dacă prin ele ați găsi veri-un nume mai vag, să ne compromiteți în streinătate.

Repet dar declarațiunea făcută cînd eram în guvern. De altmîntrelea, arhivele ministerului de externe sunt aci, și dacă noi am dat indicațiunii contelui Kalnoky de ce școli și ce biserici subvenționăm, arătați note. Nu este permis să ne acuzați fără dovadă, cînd arhiva este în mina d-voastre. (Aplauze).

D-lor, ce a făcut d. Sturdza la Orfeș? D-sa s'a supărat... și să vă spun de unde i-a venit supărarea:

Contele Kalnoky era atunci foarte turburat în Delegațiunea ungurească și anume i se imputa în tot d'a-una că nu este destul de sever cu guvernul romîn care, se zicea, că nu împiedică agitațiunea Daco-Românistă. Și atunci contele Kalnoky iată ce răspundea la 19 Septembrie 1894:

«Curentul național actual este, negreșit, foarte întins în Romînia și foarte puternic. Acest curent este exploatat mai cu seamă în acest moment—înainte de alegeri—in contra guvernului romîn. Nu se poate cere acestuia ceea ce nu poate să îndeplinească; aceasta ar însemna a face un serviciu o pozițiunii condusă de d. Dimitrie Sturdza, care a intrat cu totul în această mișcare daco-romînă».

Faptul că a vorbit de d-sa la Delegațiunii l'a supărat foc pe contele Kalnoki, mai ales că acesta a adăogă—ceea ce era o frumoasă dovadă de încredere în lealitatea guvernului romîn—o vorbă relativă la faimoasele subvenții.

Iată-o:

«In ceea-ce privește suma de 525.000 de franci, înscrisă în bugetul Romîniei pentru ajutoare la școlile și bisericile romine, ministrul declară că are cunoștiința de aceasta; însă fondurile nu sunt lăsate la discreția guvernului, ci supuse regulilor contabilității. Cea mai mare parte din această sumă, adică 380.000 fr. este cheltuită în favoarea Romînilor din Macedonia și toate școlile și bisericile sunt subvenționate de Romînia.

«Guvernul turcesc are cunoștiința de acest fapt.

«Restul este distribuit școlilor și bisericilor din Transilvania; însă, după declarațiunile guvernului romîn, ajutoarele se acordă numai școlilor care fără ele ar fi fost nevoite să se închidă».

Și atunci, d-lor, adăogă, dacă guvernul romîn a declarat în contra celor afirmate de mine atunci în Camera, că a dat la cutare sau cutare școală, încă o dată, aveți archiva ministerului de externe, și rog să căutați, să aduceți acea piesă și să mi-o înfigeți în frunte.

Dacă nu aduceți această piesă, sunt în dreptul meu să vă spun că în tot d'a-una am refuzat de a numi vre-o școală sau vre-o biserică, fiind-că știam că o pot supune la rigorile legii ungurești.

Dar, d. Sturdza iată ce face. Vine la Orfeș și începe: «Aș voi să mi se arate, la ce școli s'au dat bani ca să nu se închidă, și cari biserici s'au reparat cu ajutoare date de guvernul din București».

Kalnoky era mulțumit cu declarațiunea: școlile și biserici. Șeful opozițiunii romine nu era mulțumit, și vrea să știe care școlile anume.

D-l Sturdza cerea numele școlii ca să i se poată aplica, la vreme, legea ungară, cea cu pedeapsa închiderii.

D. Sturdza ardea de setea de a face declarațiunea, și voia un pretext. De aceea face tot felul de destăinuiri, dar le pune pe socoteala contelui Kalnoky, zice că acesta le știa.

«Contele Kalnoky, zicea d. Sturdza, zicea pînă la ban, prin comunicările ce i le-au făcut guvernul nostru, toți banii cum s'au cheltuit».

El bine, la Orfeș, d. Sturdza spunea un mare neadevăr: nu știa contele Kalnoky.

Și încă o dată de ce întrebunțeam d-sa frasa că Kalnoki știa? Casa l-serve de pretext la denunțările ce voia să facă.

Și atunci începe:

«D-sa știe de ex. că în anul 1893-94 preotul Voina...»

Știți, d-lor, cine este preotul Voina? Școlile Romine de acolo sunt puse sub direcțiunea bisericii S-tului Nicolae și preotul Voina era protopop în Brașov și parochul bisericii S-tului Nicolae.

Relați spusele d-lui Sturdza:

«D-sa știe de ex. că în anul 1893-94 preotul Voina din Brașov a ridicat asupra art. 82 din bugetul Instrucției publice, cu mandatul No. 169, suma de 58.500 lei și cu mandatul No. 1595 suma de 90.000 lei; ... «D-sa știe că în anul 94—95 din art. 47 al bugetului Cultelor și Instrucției publice, s'au ridicat de preotul Voina din Brașov, cu mandatul No. 54, suma de 58.500 lei și cu mandatul No. 1854 suma de 45.000 lei».

nu dă acest secret de cit numai șeful contabilității, și din piesele justificative se face un dosar intim care se ține în cutia șefului contabilității, de unde nu ese niciodată.

După denunțările d-lui Sturdza de la Orfeș, am luat dispozițiune, ca și mandatele să se facă pe numele contabilității, așa că nu se mai cunoaște nici persoana careia se dădea banii.

Pentru darea banilor la destinațiune, nu exista de cit o chitanță de primire, și afirm aci că aceste chitanțe de primire au fost, după căderea noastră de la guvern, cunoscut guvernului unguresc. (Sensațiune).

Afirm, că acum două ani, o anume chitanță, pe al cărui nume nu pot să-l spun aci, dar în particular l' voi spune, a fost văzută, și mi s'a virit mie în nas numele și data printr'un amic—adaog, nu din lumea oficială—și mai afirm că o chitanță din timpul guvernului d-lui Aurelian a fost pusă în nas acum o lună de zile unui romîn însemnat de dincolo, drept dovadă.

Și acum să restabilesc rolurile. Cînd un om vine și spune în intrunire publică cînd, cum și ce fel s'ar fi dat bani, dînd rînd pe rînd numărul și cifra mandatului, cifra și persoana, și peste patru ani răspunde cum a răspuns, aceasta nu însemnează a răspunde, ci se chiamă a fi inconștient.

## INFORMAȚII

### Sturdza trădătorul!

Extrem de gravele destăinuirii, făcute ieri la Camera de d. Take Ionescu, destăinuirii pe care le publicăm în extenso în pagina I, au căzut ca o bombă, deși deja de citeva zile lumea politică știa cite-va amănunte ale trădării comise de spionul unguresc Dimitrie A. Sturdza.

D. Take Ionescu, în mijlocul unei emoțiuni adînci, a dat citire unor acte importante, două adrese ale ministrului unguresc de instrucție, d. Wlascics, trimise mitropolitului romine ortodox din Sibiu, privitoare la școlile romine din Brașov (liceu, gimnaziu real, școală comercială, școală primară și școală secundară de fete).

Din aceste două acte oficiale rezultă că guvernul unguresc vrea să maghiarizeze sau să închidă școlile romine din Brașov, pe lîmeul, că ele au primit subvenții de la diferite guverne romine, afară de cele două guverne prezidate de Dim. Sturdza. Și, drept dovadă că școlile romine au fost subvenționate, ministrul unguresc citează în adresa sa denunșarea făcută de d. Sturdza la Orfeș în 1894, precum și documentele pe cari același Sturdza le-a pus la dispoziția guvernului unguresc.

Această parte a adresei ministrului ungar a produs o senzație de nedescris.

«Da, domnilor,—exclamă d. Take Ionescu,—primul ministru al Romîniei a dat guvernului unguresc secretele de Stat ale Romîniei ca să se servească de ele pentru închiderea școlilor romine din Brașov.

Toți au fost consternați de această gravă destăinuire, și conștiințele tuturor păreau a răspunde:

— Trădătorule!

D. Take Ionescu continuă să tragă concluziile din acest act oficial și conchizînd, apostrofază pe primul ministru al Romîniei Dim. A. Sturdza cu vorba grea dar meritată:

— Iuda!

După cite-va secunde, în mijlocul unei confuzii generale în spiritele taberei mamelușilor, ia cuvîntul Sturdza-trădătorul.

Paliu ca un mort, Dimitrie Sturdza a spus că trecutul său e cunoscut, că e patriot, că d. Delavrancea e o viperă, că d. Take Ionescu n'a lucrat nimic pentru țară, etc. Incolo, nimic.

Primul ministru n'a răspuns absolut nimic la acuzași gravă ce i s'a adus și care e cuprinsă în adresa oficială a ministrului unguresc Wlascics. Nu numai că n'a răspuns, dar a declarat, cu un cinism revoltător, că nu mai ascultă replica d-lor Take Ionescu și Delavrancea, cari au cerut cuvîntul în chestiune personală.

Banda de mameluși, voind să închidă discuția, d. N. Fleva a luat cuvîntul în contra închiderii.

— Voiți să închideți discuția asupra unei trădări naționale? Atunci, miine va veni poporul aici să vă gonească și să smulgă de pe acea bancă pe acel vulgar trădător!

Minoritatea aplaudă cu frenesie, iar majoritatea rămîne înmărmurită, afară de votiferanții de meserie Filipoi, Epurescu, Mărgăritescu, Dimancea, Delamaru, Procopi și Ghimpa. Ba, într'un moment dat, Epurescu, uitînd că e vice-președinte al Camerei, traversează cu furie incinta și se repede asupra d-lui I. C. Grădîșteanu.

Grație însă intervenției mai multora, Epurescu a fost gonit la locul său și s'a evitat o busculadă scandalosă.

După acest incident, d. Dim. Sturdza se ridică și începe să răcnescă:

— Eu nu mai ascult pe nimeni! Eu plec!

Și trădătorul Sturdza, urmat de o bandă de mameluși, pleacă din Cameră cu servietă la subțioară.

D. Take Ionescu ia din nou cuvîntul și după ce face o declarație solemnă, că guvernul conservator, deși solicitat pe cale diplomatică, totuși a refuzat categoric a face comunicări de acte, își completează destăinuirile, spunînd:

— Patru luni după retragerea partidului conservator de la pu-

tere, aflîndu-mă în Viena, un particular mi-a arătat un act, pe care eu și guvernul conservator am refuzat să l' dăm guvernului vecin. Mai mult chiar:

Un înalt personaj din Transilvania (se zice că e Mitropolitul Miron din Sibiu. N. Red.), fiind la Budapesta, primul ministru ungar i-a arătat documentele de cari face amintire ministrul Wlascics în adresa sa!

Această nouă destăinuire a produs o senzație de nedescris. Un murmur dureros străbate sala întregă. Pe banca ministerială se așază două miniștri, d-nii Ferechide și Ionel Brătianu; gesează palizi și zdrobiți moralcește; își făcea impresia că conștiința lor le strigă:

— Da, Sturdza e un trădător!

Banda de mameluși căuta să se agațe de cuvînt, cum se agață omul scufundat în apă de un fir de țarbă, ca să poată să-și înșele propria lor conștiință, să poată zice măcar altii:

— Dovada nu e deplină!

A luat cuvîntul d. Delavrancea, pe care trădătorul Sturdza l'a numit chiar din senin cu epitetul de viperă care mușcă.

D. Delavrancea a răspuns că trădătorul Sturdza e o hienă. Și citînd din nou adresa ministrului ungar Wlascics banda de mameluși a început să conteste că în adresă se vorbește de Sturdza deși textul este clar. Atunci d. Delavrancea, indignat de nerușinarea bandiților, a exclamat:

— Dacă primul ministru va veni aci și va face o declarație formală desmintînd aserțiunea ministrului Wlascics atunci eu voi cere scuse în plin parlament!

Momentul era grav; s'a pus în joc întreaga chestiune. Și citi-va guvernamentală în cap cu Ionel Brătianu, au eșit din Cameră și căuînd pe Sturdza l'au somat să se desculpe, căci alt-fel și ei vor rămîne convinși de trădare.

Trădătorul, neavînd încotro, a venit și a declarat:

Kalnoky știa deja sub regimul conservator de subvențiile date școlilor din Brașov, prin urmare ce nevoie mai era să fac eu comunicări de acte!.

Ati!

Dar aceasta ne fiind o desmintire, d. Al. Marghiloman a somat pe primul ministru, ca pentru cîntea acestel țării, să ceară pe cale diplomatică guvernului unguresc ca să desmintă aserțiunea ministrului Wlascics.

Trădătorul a răspuns că nu va face acest lucru!

Deci, a rămas impresia în toți că: — Sturdza e un vulgar trădător.

Ma mulți cetățeni din Constanța au luat inițiativa înființării unei bănci, pentru a se veni în ajutorul comerțului și industriei.

Capitalul noiel bănci va fi de 500 mii lei, împărțit în acțiuni de cite 100 lei una.

La 1 Mai se deschide sesiunea S-tului Sinod al Bisericii Romine.

Decretul de convocare a fost deja semnat de M. S. Regele.

Am spus, în ediția noastră de ieri, că consiliul comunal urma să se ocupe, în ședința sa de ieri-seară, cu chestia scumpiei pîneli.

Nu mai după terminarea scandalului pe care l'am relatat, consiliul s'a ocupat de această chestie.

S'a pus la dispoziția primarului suma de 400.000 lei, ca fond pentru pretutimpinarea speculației brutarilor.

D. Chaigneau, inginerul șef al comunei Iași, a sosit ieri dimineață în Capitală.

D-sa a avut o întrevedere cu d. N. Ganea, primarul Iașului.

In urma acestei întrevederi, d. Chaigneau a renunțat de a și mai da demisia din postul ce ocupă, pentru binele Iașului.

Au fost numiți la institutul de gynecologie, de sub direcția d-lui profesor Assaki, Prim-asistent: d. dr. I. Kiriac; Preparat: d. dr. T. Romano; Asistent de anatomie normală și patologie experimentală: d. dr. Gerota; Asistent de bacteriologie: d. dr. Proca; Asistent de anatomie patologică: d-na Moscuna-Sion.

Ma multe ziare s'au ocupat de un incident petrecut la ipodrom, incident în care figurează și numele d-lui colonel Cialic, și de care ne am ocupat și noi. In ce ne privește, însă, nu am avut intenția să atingem cit de puțin pe d. colonel Cialic, pe care îl cunoaștem ca un bun militar.

Se știe că primăria Capitalei a intentat 32 procese de contravenție Ateneului Romîn. Aceste procese urmau să se judece ieri, la judecătoria din Galben.

In urma unei adrese oficiale a primarului Robescu, dosarul a fost închis.

Monumentul comemorativ, pentru anexarea Dobrogei la Romînia, va fi inaugurat în Oc tombrie viitor.

**Scarlat C. Arion**  
ADVOCAT  
S'a mutat Bulevardul Maria, 84

A se citi ultimele informati... mații precum și telegramele de azi în pag. IV.

Serbarea națională de Duminică

Comitetul Național din București a primit următoarea adresă din partea colegilor din Iași:

Iubiți colegi,

Comitetul Național Studentesc din Iași, a hotărât și a făcut toate demersurile necesare pentru ca, în ziua de 3 (15) Mai să se organizeze meetinguri naționale în următoarele orașe: Iași, Falticeni, Piatra-Neamț, Roman, Bacău, Focșani, Galați, Birlad, Vaslui, Tulcea și Constanța; la cari meetinguri vă invităm cu tot dinadinsul și cu toată iubirea frățască să fiți reprezentanți prin delegații voștri, comunicându-vă totodată că și studențimea Iașană va fi reprezentată prin delegații ei, la meetingurile voastre, în marginea resurselor materiale de cari dispune modesta noastră casă.

Iubiți colegi, cu toții înfrățiți să ducem și de azi înainte lupta pe care am întreprins-o și pe care suntem fermi decise să o continuăm pentru triumful marelui nostru popor.

Primiți o stringere de mână frățască din partea studențimei Iașane și — la luptă, căci victoria va fi a noastră!

Comitetul Național studentesc din București a delegat pe d. Virgil Benișache, pentru a organiza împreună cu Liga și colegii ieșeni, meetingul din Galați. Delegatul va pleca astăzi seară cu mandatul de a-și face toate silințele pentru reușita acestui mari serbări naționale.

Următoarea invitație a fost adresată, de președintele Comitetului Central al Ligei, tuturor președinților societăților științifice și literare:

Domnule Președinte,

Ziua de 3 (15) Mai, aniversarea a 50 de ani de la revoluția din 1848, a Românilor de peste munți, trebuind a fi sărbătorită de tot românul, Comitetul Central al Ligei culturale a luat deciziunea de a vă invita și pe dv, la solemnitatea ce va avea loc în acea zi memorabilă:

1) La ora 8 p. m. un Te-Deum se va serba la biserica Zlătari, în amintirea conducătorilor și eroilor de la 1848, ai Românilor de peste Carpați. La acest Te-Deum vor lua parte toți membrii Ligei și toate societățile științifice și literare, și de ajutor material din București.

2) De la biserica vom porni cu toții la sala HUGO unde se va ține o întrunire publică, unde pe lângă alți oratori vor vorbi dd. M. Vlădescu și Barbu Pălineanu, din partea Comitetului Central al Ligei. De la întrunire cetățenii și membrii Ligei vor porni în meeting de manifestare, cu drapele, muzică, baniere, etc., în tot lungul caiei Victoriei până la șosea.

3) Seara la 8 și jum. ore va avea loc la Atena o conferință de d. Barbu St. Delavrancea, vice-președintele Comitetului Central al Ligei culturale.

În vederea acestei mărețe solemnități, subsemnatul nu se îndoiește, d-le Președinte, că și dv. împreună cu toți membrii societății ce prezidați, ne veți da tot concursul, participând cu însemnile și drapele dv. la toate festivitățile Ligei. Vă rugăm în același timp a ne face cunoscut cât mai curând participarea dv. pentru a putea să vă rezervăm locul convenabil.

Primiți expresia considerațiunei mele. Președinte, M. Vlădescu.

DIN STREINĂTATE

SITUAȚIUNEA

Vorbele rostite, nu de mult, de către primul ministru al Angliei, că viitorul inspiră serioase îngrijiri, produsese oare-care neliniște.

Ziarele europene, revind aceste vorbe, constată că cel puțin situațiunea actuală e multumitoare.

Conflicțul spano-american a jucat rolul unei supape de siguranță. Izbucnirea războiului a împins în al doilea plan toate chestiunile cari îngreunau situațiunea.

Nu se mai vorbește de chestiunea cretană, nu se mai pomenește de chestiunea chinăză, plină și antagonizmul dintre tripla și dubla alianță pare că s'a șters. În adevăr, războiul spano-american a oferit un noțu prilej Rusiei și Germaniei să constate că interesele lor se aseamănă.

Dacă nu se poate ști ce rezervă viitorul, totuși nici un guvern european nu pare a împărtași temerile lordului Salisbury și fie-care, urmând desfășurarea războiului, se preocupă mai mult de chestiunile interne.

În Franța, lumea e cu totul absorbită de a legerele pentru Camera. La primul scrutin, guvernul a reușit un succes relativ, alegându-se 173 de republicani; dacă la această cifră adăugăm pe aceea a relațiilor și a monarhiștilor, cari sprijinesc guvernul, atunci cabinetul dispune după primul scrutin de 235 de voturi.

Adversarii săi, radicali, radical-socialiști și socialisti, au obținut totți la un loc numai 133 de mandate. Diferența e simțitoare. E adevărat însă că mai sunt 170 de locuri în balotaj și că până la urmă raporturile s'ar putea schimba. Și nu trebuie să se piardă din vedere că relații și monarhiști nu sunt partizani necondiționali ai guvernului.

Așa că la urma urmelor, se poate ca ministrul Méline să nu dispună de cit de o slabă majoritate reală.

În Germania, Reichstagul a fost conștient de elogiul din partea împăratului pentru însemnatele voturi date în legislatura care s'a încheiat. După cum se vede, campania electorală pentru noul Reichstag va fi liniștită.

Austro-Ungaria e preocupată de chestiunea reînnoirii pactului dualist. Delegațiunile s'au întrunit la Pesta și miune, Joul, contele Goluchowsky va face expunerea diplomatică, așteptând cu multă curiozitate. Anul trecut, d. conte Goluchowsky a desfășurat în Delegațiunii perspectiva unui viitor mare conflict între Europa și America; o parte din această prezicere s'a realizat deja.

Turburările în Italia

Situațiunea e îngrijitoare numai în Italia, unde s'au produs grave turburări din cauza scumpirei pînii.

Esesele au avut un caracter foarte grav, fiind pe unele locuri aerul unei adevărate revoluțiuni contra autorității Statului.

Și nu numai populațiunea orășenească s'a mișcat, ci și cea rurală, care a năvălit în orașe pusând incendii și omorând.

Armata a restabilit ordinea. Dar cele întâmplate dovedesc o stare de lucruri excesiv de gravă.

Foreign.

Cronica judiciară

Șovinismul la Americani.— Vinul de Xeres.— Un militar, acuzat de delict de presă.

Trebuie să fie război, pentru că să ne arate pînă unde pot să meargă popoarele cele mai civilizate cu șovinismul lor.

Zilele trecute, mai mulți americani se găseau la un restaurant din Londra, când un chelner, grăbit ca să-l servască, îl întrebă dacă nu dorește vin de Xeres. La cuvîntul de Xeres, comenșii pare că au vrut să sară de pe scaunele lor, aruncînd priviri fulgerătoare către chelner. El chiamă pe patronul restaurantului și îl observă cit de umilitoare era pentru niște loiali americani propunerea subordonatului său.

N'aveți de ce vă supăra, le răspunde patronul, puteți bea în liniște vinul de Xeres, căci nu e adevărat. E un Xeres, pe care, pentru mai multă garanție, îl fabric eu.

Ca Americanii, răspunsul restauratorului a fost găsit satisfăcător, dar ca clientii, au cerut un supliment de explicațiuni.

— Va să zică, d-ta nu ne dai băuturi adevărate, obiectează clientii, și ceea ce ai făcut pentru Xeres, o-i fi făcut-o și pentru Bordeaux și Șampanie, a căror notă e prea încărcată. Te rog fă bine de seade nota.

Cum însă restauratorul se opunea, el a fost chemat în judecată spre a le restitui diferența. Afacerea s'a înfățișat înaintea curții de poliție Marlborough street. Procesul nu s'a pledat însă, de oare-ce părțile au căzut la învoială.

Cum se vede, americanii, cu tot șovinismul lor, nu se depărtează de spiritul lor de mercantilizm. Zi-1 american, și pace.

Un soldat bacalaureat, care mai e și student în medicină, anume Librescu, fusese citeva zile arestat la incheisoarea militară, unde a făcut cunoștință cu un soldat Blumenfeld, condamnat pentru dezertare și fiind în făr. Mai tirziu, acest Blumenfeld a trimis scrisoarea pe adresa familiei Librescu, scrisoarea care a fost apoi inserată cu înfioruri în Lumea Nouă.

S'a bănuț că autorul articolului nu poate fi altul de cit soldatul bacalaureat Librescu, care a și fost dat în judecată pentru insultă de superior, comișă pe calea presei.

Consiliul de războia, presidat de d. colonel Mareș, a început ieri judecarea acestui afaceri. Apărarea era reprezentată prin d-nii Disescu, Cernescu și locotenent Theodorescu.

Se comunică consiliului o petițiune a unui redactor de la «Lumea Nouă», d. V. Popovici, care se declară de autor al articolului.

Apărarea, prin d-nii Disescu și Cernescu, ridică un incident. Se recunoaște că după art. 217 din codul de justiție militară, tribunalele militare pot judeca și delictele de presă comise de militari, dar nu e nici o dispozițiune în codul militar, care să supprime dispozițiunea constituțională asupra responsabilității în materie de delict de presă. Or, după alineatul 8 al articolului 24 din Constituție, nu se poate urmări pentru delict de presă de cit autorul declarat, și în lipsa acestuia girantul său editor. Fiind-că d. Popovici s'a declarat autorul articolului, justiția militară nu mai putea urmări pe altul, și chiar de nu s'ar fi declarat un autor, nu se putea urmări de cit girantul.

Consiliul respinge incidentul și procede la luarea interogatoriului acuzatului și la ascultarea martorilor.

Dezbaterile vor continua și azi.

Buletinul Economic

28 Aprilie.

Bursa din București.— Scrisorile funciare continuă a fi căutate în paguba reateľ române și s'au urcat din nou. Ruralele se vînd cu 98.—, urbanele de București cu 96%.

Acțiunile Bancii Naționale au cîștigat de de asemenea câte-va puncte: ele cotează azi 2100 comptant și 2190 cu termen.

În tirgul devizelor de asemenea urcare, Cek Londra se plătește cu 25,37% Cek Paris cu 100,10, Cek Viena cu 209% Cek Berlin cu 923,42%.

Bursele străine.— Tendința continuă a fi fermă la toate bursele din străinătate.

Mesagiul lui Mac-Kinley, prin care a-nunțat Congresului victoria de la Cavite și prezice sfîrșirea apropiată a războiului, a fost bine interpretat și a încurajat pe hoșiști.

Tirgul cerealelor.— Din America vin cursuri din ce în ce mai urcate; am putea zice că cursurile fac la New York salturi mortale. Iată cursurile din ultimele trei zile:

Table with columns: Simb., Ieri, Azi. Rows for Grâu, Porumb, 800 hl., 1000, 3900, etc.

Table with columns: Grâu, Porumb, 800 hl., 1000, 3900, etc.

Table with columns: Orz, Secară, 800 hl., 500, 1000, etc.

Corpurile Legiuitoare

CAMERA DEPUTAȚILOR Sedința de la 28 Aprilie (Urmer.)

Oratorul se întreabă cum a aflat guvernul unguresc că școalele romine din Transilvania primesc subvenție de la Statul român și dă leclură unei alte scrisori a ministrului Vlasiei, în care acesta face istoricul școalelor romine. Această scrisoare este foarte bine documentată, cu date sigure și complete.

Ministrul Vlasiei afirmă că a aflat despre subvențiune din discursul d-lui Sturdza din 1894, de la Orfeu, când acesta a denunțat pe guvernul conservator că a-jutăt școalele romine de peste munți, spunînd anume și suma ce se acordă.

Din informațiile guvernului unguresc, faptul s'a confirmat. Mai mult chiar, în urma reprezentațiilor diplomatice făcute, d. D. Sturdza a oprit de a se mai da subvenția școalelor romine.

Fapta de la 1894 a fost rea. Urmările ei sunt și mai rele. D. Tache Ionescu declară că nu va face comentariile faptelor expuse. Le lasă la aprecierea Camerei.

Oricare însă ar fi succesul ce l'ar obține d. D. Sturdza, în fața majorității, să eugete adine la turburările sufleteste ce se vor produce în sentimentele naționale. Un vot de încredere va fi o descurajare pentru națiune (aplaude prelungite).

D. D. Sturdza începe prin a se plinge de atacurile nedrepte și veninoase ce se îndreaptă în contra 'i de o bucată de vreme. În ce privește documentul din urmă, citit de d. Take Ionescu, el este extras din istoria Transilvaniei, din discursurile d-lui Măiorescu și din discuția unui proiect de lege, din 1875. Aduce ca mărturie discursul său de la Orfeu, pentru a arăta că contele Kalnocki știea despre subvenția din 1894 când în discursul ca a pronunțat în Delegațiunii a declarat că are cunoștință de subvențiunea acordată de guvernul romin școalelor de peste munți.

D. Sturdza afirmă chiar că guvernul conservator a comunicat faptul acesta celui unguresc și dă citire părții din discursul său de la Orfeu relativă la subvențiuni.

A blamat alegerea persoanelor cărora li se acordă subvențiunii, printre cari un oare-care Diaconovici, care susține, împreună cu etnologi unguri, că Românii nu sunt autoctoni în țara lor.

Iată ceea ce aveam de spus și nu d. Ionescu imi va face reputația. Mamelucii aplaudă.

Vot: Închiderea discuției. D. Take Ionescu cere cuvîntul în chestie personală.

D. Sturdza. Numai stău aici ca să aud insulte! D. N. Flea vorbește contra închiderii discuției. E o chestie gravă...

D. A. Marghiloman. Nu e nimic prea grav pentru d. prim-ministru. D. N. Flea. D. prim-ministru e dator să răspundă. Respectați parlamentul, d-le prim-ministru.

Se naște un tumult îngrozitor. Mamelucii Nae Dimancea, Eilipoiu, Iepurescu vociferază ca sălbateci. Camera este în picioare. Deputații opoziției sunt amenințați.

D-nii Marghiloman, Ghermani, Delavrancea, Flea protestează în contra violențelor majorității.

Cînd liniștea se restabilește, D. N. Flea continuă. D sa e gata a da vot de încredere d-lui Sturdza, dacă acesta va declara că e inexact ceea ce a spus d. Take Ionescu. Alt cum, trebuie furtunoase pe băncile minorității.

Vrem să știm, continuă d. Flea, ce e adevărat în aceste desvăluiri ale unui act public.

D. Giani întrerupe pe orator. D. Flea. Guvernul nu a răspuns la acuzațiunea că e promis guvernului maghiar să taе subvenția școalelor romine.

D. Sturdza aduce cite-va bugete din trecut, prin care se dovedește că subvenția era înscrisă și că comitele Kalnocki avea de unde să afle că guvernul romin subvenționa bisericele și școalele din Ardeal.

Discuția fiind închisă, D. Take Ionescu ia cuvîntul în chestie personală.

D. Sturdza părăsește banca ministerială unde nu mai rămîn de cit d. Paladi și Berendeiu. Cîți-va mameluci îl urmează.

Oratorul declară că a știut mai dinainte cum va răspunde d. Sturdza. Constată încă odată că primul-ministru a dat lămuriri guvernului unguresc asupra sumelor cu cari se subvenționează școalele de peste munți.

În ce privește afirmarea că contele Kalnocki știea, d. Ionescu afirmă că într'adevăr acesta știea, însă nici ce sume se acordă, nici cît. Aceasta a spus-o d. Sturdza. D-sa, fiind ministru, a refuzat să dea asemenea științe. Dîndu-le, d-nul Sturdza a expus la persecuțiune persoane, biserici și școale.

Oratorul citește discursul contelui Kalnocki și dovedește că acesta nu a știut anume cărei școli se dădea subvenție. Citește apoi și discursul spionului Sturdza de la Orfeu, în care se arată nu numai nume de persoane, dar și numerele de mandate, cu cari s'au dat ajutoarele.

D. Take Ionescu mai declară că chitanțele de primirea banilor au fost comunicate de guvernul actual, guvernului maghiar. S'au comunicat chiar și chitanțele de ale guvernului Aurelian.

Terminînd, oratorul constată că d. Sturdza nu a răspuns nimic la interpelarea sa: e un inconștient!

(Aplauze frenetice în băncile minorității).

D. Delavrancea, în chestie personală, declară că singurul vinovat, pentru chestiile personale ce se ivesc, este însuși primul ministru.

D. Sturdza l'a acuzat că e limbă de viperă. Nu va răspunde la această insultă, căci lumea îl cunoaște că nu e hienos, nici cîinos. Alții sînt și în exterior și în interior hienos.

După ce execută pe falșii patrioți, d. Delavrancea spune că de pe banca ministerială nu s'a răspuns la următorul punct:

În scrisoarea sa către mitropolitul Roman, d. Vlasiei face istoricul școalelor romine de peste munți. Natural că o parte a fost luată din colecția Monitorului Oficial. Mai reiese însă că lămuriri asupra subvenției au fost cerute guvernului român și că ele au fost date de d. Sturdza.

D. Delavrancea dă leclură scrisorii d-lui Vlasiei și declară că dacă d. Sturdza îi va afirma că nu e vorba aici de comunicări recente, oratorul îi va face scuze. Pînă atunci însă d-sa susține că comunicarea subvenției s'a făcut sub guvernul actual.

De altmîntrelea, contele Calnocki a vorbit în 1894 de cifra de 100,000 lei, pe cînd d. Sturdza a denunțat streinătățile pe guvernul conservator că împarte școalelor de peste peste munți 300,000 lei.

Concluzia? Taierea subvenției școalelor înseamnă dispariția lor. E decapitarea neamului rominesc.

D. Sturdza apare în acest moment. Președintele. D. prim-ministru are cuvîntul.

D. Delavrancea. Nici eu nu vreau să ascult pe d. prim-ministru. (Toți membrii opoziției părăsesc sala)

D. Sturdza constată că s'a dat un asalt în contra sa, pricina e tot... Înfîngerea de la Poști! Declară că e o pură invenție a firmățiunea că ar fi comunicat guvernului unguresc date și documente relative la subvenția școalelor. Totul e o minciună, o asemenea comunicare a existat.

D. Al. Marghiloman declară că ia cuvîntul pentru prima dată în chestia națională.

D. C. Stoicescu, care prezidează, spune că a intrat în ordinea zilei și nu-l poate da cu vîntul.

Camera, consultată, consimte ca d. Marghiloman să vorbească.

D. Marghiloman spune că, față cu faptele cari s'au afirmat, d. Sturdza trebuie să ceară explicațiuni guvernului maghiar.

D. Sturdza declară că nu a examinat dacă documentele d-lui Take Ionescu sînt autentice.

S'a apărât de învinuirile ce i s'au adus și nu are nevoie de explicațiuni. Se intră în ordinea zilei, discuția proiectului de Căi ferate particulare.

D. Corbescu, care urma să-și continue discursul început ieri, renunță la cuvînt.

D. I. Brătianu spune că amendamentul d-lui Flea nu se poate primi, de oare-ce ar face imposibilă construirea de căi ferate.

D. Delavrancea reclamă respectul autonomiei județelor și comunelor. Citează texte dintr-o lege franceză, din timpul lui Napoleon al III, care recunoaște comunelor și județelor, nu numai dreptul de a construi căi ferate, dar și dreptul a stabili localitățile ce ele vor străbate.

D. Sturdza spune cite-va cuvinte și cere votarea articolului.

D. Corbescu ține un lung logos, prin care susține articolul în redacțiunea sa.

D. V. Lascari spune că comunele și județele vor trebui să se pronunțe asupra liniilor de interes local. Ele vor trebui să decidă dacă e în interesul comunel și județului de a se construi un drum de fier.

Astfel numai se va satisface autonomia comunale și județene și tot odată și interesele Statului.

Ședința se ridică la ora 6.

A se citi ultimele informati... mații precum și telegramele de azi în pag. IV.

Mobile de vînzare

În Calea Victoriei, No. 78 etajul I, vis-à-vis de Pasagiul Romn se vînd Mobilul din 5 camere, compuse din: SALON, SALONAȘ, SUFRAGERIE, ODĂI DE CULCARE, BIROU, ANTRE și alte diferite mobile elegante pentru completarea oricărui aranjamente. Profități de ocazie, fiind prețul convenabil.

Doctorul E. MANOLESCU

de la Facultatea de medicină din Paris Boale interne, de Femei și Faceri (Mamoș) Tratează de asemenea boalele de copil și Syphilitic

Consultațiuni de la 2-5 p. m. Pentru sarați Lună și Joul gratis 321 Calea Moșilor 321 Cabinet medical

MARELE MAGASIN ROMÂN DIMITRIE PETRESCU

Calea Moșilor, No. 1, (colț cu Piața Sf. Anton) AU SOSIT Pentru sezonul de primă-vară și vară, toate noatțile în Lainaguri, Măfășerie, Catifele, Touluri, Zestruți, Picheturi, etc. etc.

MARE ASORTIMENT De: Olande, Sifoane, Matapolan în toate lățimile și calitățile de Lei 11,75 Buc. Șifon foarte bun 36 jum. Metre și pînă la cele mai fine calități. Șervețe, Mese, Prosoape, Ciorapi, Batiste, Lingerie pentru Dame, Bărbați și Copii

TRUSOURI GATA ȘI DE COMANDA În acest Magazin se poate procura Trusouri complete de la 150 pînă la 10,000 lei BRODERIE, DANTELE, VALANSIENE RAYOANE SPECIALE DE Covoare, Perdele, Stofe pentru mobile

Locot. Al. Teodorescu

AVOCAT Fost mult timp la Ministerul de Război și procuror la tribunalul Militar, s'a mutat de la 23 Aprilie în strada Mihai-Vodă, No. 70, vis-à-vis Incheisoarea Militară.

Doctorul Cobilovic

Intorcîndu-se din streinătate și reia orele de consultație de la 2-3 p. m. Special în Boale de femeii și copii

Mamos Strada Carol No. 18

1,000,000 LAMPIOANE

Venețiene și Japoneze PENTRU ILUMINAȚIUNI Cele mai frumoase culori și forme Pentru Provincie se trimite franco 25 bucăți bine asortite cu prețul de lei 10

M. LITMANN, I. WAPPNER S-sor Calea Victoriei No. 61 vis-à-vis de Episcopie

Se vinde pentru eșirea din indiviziune

- 1) Moșia Gloduri Pădureni, 830 făci, pămînt arabil, fînători și acarele în bună stare la 30 km. de gara Bacău. 2) Moșia Cleja-Băcăuți, 520 făci, pămînt de arătură, fînțe, iameș, păduri și acarele în zidărie, această moșie traversată de apa Sireului se află la 5 minute de gara Faraoni. 3) Moara din comuna Lotea lângă Bacău, situată pe apa Bistrița, avînd patru perechi petre de măcinat. Toate situate în județul Bacău.

Pentru informațiuni a se adresa la doamna Maria Th. Hanutz la Galați STR. CUZA-VIDA, No. 20.

DIN CAUZA RETRAGEREI DIN COMERT a d-lui H. Oehberg s'a cumpărat și se vînd CU 27% SUB COST

MOBILE

Strada Carol No. 6

vis-à-vis de clădirea noului PALAT al POȘTELOR Vinzarea acestui depozit durează numai scurt timp și onor. Public este rugat a se grăbi ca să profite de această rară ocaziune, de a cumpăra mai eficient de cit ori unde Mobile fins și bune în diferite stiluri:

Aranjamente complete de Dormitoare, Sufragerie, Saloane, Salonașe și diverse Mobile de fantezie, Depozit mare de garnituri gata tapisate, SCAUNE de fantezie poete sau negre, tot felul de scaune de pat, etc. etc.

DE VÎNZARE

Moșia PAȘCANI-VLADEȘTI, departe 12 kilim. de gara Foltești, 4 ore de Galați, pămînt, cea mai mare parte podis, pe malul Prutului, comuna Vlădești, plasa Prut-Horince, jud. Covurlui, avînd peste 800 făci teren, din care loc arabil, pădure fînțe, iameș, carieră de prundis, bălți de pește, stufări, ecarete, vii, etc. cu locuitori harnici și cuprinși. Ipotecată la Creditul rural cu 130,000 lei. Se fac avanteje de plată prețului.

A se adresa d-lui A. Nann, casierul Primelor Societăți de Economie Iași, Strada Palatului No. 1.

De arendat

Moșia Golășei, din comuna Bujor (stațiunea calei ferate, plasa Prutul, județul Covurlui. Se arendează cu începere de la 23 Aprilie 1899. Arendașul însă are dreptul să face areturile și a țînțelina chiar în toamna anului curent, conform contractului actualului arendaș. Doritorii se pot adresa D-lui L. Catargiu, în București, strada Biserica Anzi, iar pentru vizitarea moșiei se pot adresa direct la însărcinatul Costache Stanciu din Bujor.

În același condițiuni se arendează de D-l L. Catargiu și moșia Docaneasa, din plasa Tirgulul, județul Tutova

Drogueria Brînduș

BUCUREȘTI 27 Strada Clemenței 27 (îngă farmacie)

Drogue, Produse Chimice

Specialități Franceze OBIECTE DE PANSAMENT Ape Minerale

## CAMERA DEPUTAȚILOR

## Sedința de la 29 Aprilie

Sedința se deschide la orele 2 10. Președinte d. D. Giani. Prezenți 110 deputați.

D. Vlad Ghifescu anunță o interpelare relativă la medicul de plasa din județul Suceava.

D. C. Popovici se asociază la această interpelare.

Se intră în ordinea zilei. Discuția asupra proiectului de lege de c. f. particulare.

D. C. Dobrescu-Argeș are cuvântul.

## SENATUL

## Sedința de la 29 Aprilie

Sedința se deschide la orele 2 jum. sub președinția d-lui At. Nicolaid.

Prezenți 80 senatori.

Pe banca ministerială: d-nii general Berendel, G. Palade.

D. Colonel Obedeanu spune că înainte vacanțelor a atras atențiunea Senatului, și în special d-lui ministru de finanțe, asupra șicanelor care se fac pensionarilor cari au certificate doveditoare de dreptul lor la pensie.

Acum, d. colonel Obedeanu spune că ducându-se ca să și încaseze pensiuina de la ministerul finanțelor, i s'a refuzat plata de oare-ce nu avea certificatul prin care s'a arătat că este încă în viață. D. s'a cere ministrului de finanțe să-l dea tabloul pensionarilor pentru ca să vadă dacă nu cumva d. primar al Capitalei, nu la trecut printre cei morți!!!

Senatul intră apoi în ordinea zilei și se ocupă cu votarea de pensii.

Se respinge pensiuina cerută de d-na E. Aferina Sebastian.

Senatul admite pensiuina cerută de d-na Frouescu.

D. Președinte: La ordinea zilei este interpelarea d-lui Panu. D. s'a roagă pe d. interpelator să aștepte răspunsul d-lui prim-ministru, dacă poate să nu veni azi la Senat.

D. G. Panu spune că de când este în viața parlamentară, n'a văzut interpelare să se amâne așa la calendele grecești. Dreptul de interpelare este un drept sfânt al unui membru din Parlament și ministrul interpelat este dator să răspundă. Nu poate să existe un drept fără datorie. D. Panu cere să i se răspundă imediat când d. prim ministru crede să poată răspunde.

Interpelarea se amână deja de mai multe zile și nu voește să se amâne așa la infinit.

D. Colonel Budișteanu protestează și vrea să spună că Senatul e liberal și nu se dă în latură de la interpelări. (Iaritate).

O Voca: Dar nu e vorba de Senat, ci de ministrul președinte care se eschivează.

Incidentul se încheie și biurul promite d-lui Panu că-i va comunica răspunsul primului ministru.

Senatul se ocupă apoi cu votarea de pensii.

## RESBOIUL ISPANO-AMERICAN

## Serviciul «Agenției Romine»

Key-West, 28 Aprilie.—Două corăbii de război americane se văd îndreptându-se încet spre Key-West. Se pare că sunt două bastimente ce au suferit avarii.

Havana, 28 Aprilie.—Două corăbii americane au încercat să silească canalul Cardenas. Au fost respinse însă după un foc ce a finit o jumătate de oră.

Madrid, 28 Aprilie.—Starea de asediu s'a declarat în toată regiunea Andaluziei, care învecinește Gibraltar, și în provinciile Catalonia, Cordova și Valadoi.

După o depeșă oficială din Porto-Rico, bastimentul Paulina, urmărit de niște corăbii americane, a parvenit să intre în port.

## DEPEȘILE DE AZI

## Blocarea Cubei

Madrid, 28 Aprilie.—Pachebotul spaniol Monserat a părăsit Cienfuegos, a părăsit toată coasta Cubei și s'a întors la Havana fără greutate, astfel că s'a demonstrat din nou neeficacitatea blocului.

## Griul în Spania.—Ajutoare pentru Cuba

Madrid, 28 Aprilie.—Stocul de grâu existând va fi consumat într-o lună. S'a luat măsuri pentru a cumpăra grâu din străinditate.

Tampa, 28 Aprilie.—Vaporul Gussie pleacă la Cuba cu arme, muniții și instrumente pentru insurgenți. Vr'o sulă de soldați îl însoțesc.

## Neutralitatea Chinei

Peking, 28 Aprilie.—În urma declarațiunii de neutralitate a Chinei ministrul afacerilor streine a invitat Statele-Unite să rechemă din Shanghai corabia Monocacy, încărcată cu provizii și muniții.

## Intre marinari

Cádiz, 28 Aprilie.—Echipajul cuirasașului Pelayo și acela al incrucișătorului german Oldenburg au descins pe uscat, au strâbătut strădale la braț și au schimbat beretele. Marinarii au fost foarte aclamați.

## Situația la Manila

Hong-Kong, 28 Aprilie.—Amiralul Dewey observă că rebelii din Manila devin primejdīgi și scapă alt controlul său și al celui al spaniolilor.

Populația engleză din Manila a prezentat amiralului Dewey un memoriu expunând situația critică a populațiunii, care suferă de foame.

Corăbiile englezești Immortality și Linney, incrucișătorul francez Bruix și o corabie de război japoneză sînt la Manila.

Asemenea s'ar mai afla în fața Manila și incrucișătorul german Gefion.

## O mică luptă navală

New-York, 28 Aprilie.—Se anunță din Key-West ziarului World că torpilorului Winslaw a avut Duminică o luptă cu trei canoniere spaniole lângă Cardenas și a pus una din canoniere în stare de neluptă. Winslaw n'a suferit nici o avarie.

## Turburările din Italia

Milan, 28 Aprilie.—În cursul zilei de ieri, nu s'a produs decît o singură îngrămădire care a fost împrăștiată îndată. 200 de rezervați au fost arestați.

Deputații socialiști Turati, Bizzolati și Costa au fost arestați.

Roma, 28 Aprilie.—La Neapole au izbucnit dezordine în mai multe puncte ale orașului. S'a proclamat starea de asediu în provincia Neapole.

Roma, 28 Aprilie.—Generalul Bava telegrafiază că totul este liniștit la Milan.

S'a produs manifestațiunii sgomotoase la Luino și la Messina. Forța publică a intervenit; sunt cîți va morți și răniți.

S'a proclamat starea de asediu în circumscripția Corpului al 8-lea de armată, în care se află Florența și Livorno.

Consiliul de miniștri a decis să propue Regelu prorogarea sesiunii parlamentare. Regele a primit în mod favorabil această propunere și mîine se va publica decretul relativ la această propunere.

Roma, 28 Aprilie.—D. di Rudini a trimis o circulară comisarilor regali din Milan și d-n Neapole, comandanților de corpuri de armată, prefecturilor și subprefecturilor, recomandîndu-le energie și încredere și blamînd temerile exagerate și cererile continue de trupe.

## DIVERSE

## DIN OAPITALA

Incendiu în calea Rahovei.—Astă noapte, la orele 12, un mare incendiu a izbucnit în calea Rahovei 244, la fabrica de timpărie și parchete a d-lui Ch. E. Rosen.

Forul s'a întins cu atîtă înălțime, în cit peste o jumătate de oră, tot centrul chereștei era în flăcări.

Noi de fum și milioanele de scînteie se înălțau pînă la cer, iar lumina focului se vedea pînă din cea-laltă extremitate a orașului.

S'a chemat în grabă toate posturile pompierilor din Capitală, cari au izolat incendiul a pînă la fabrica cu abur.

Firale de lumina electrică, cari iluminau fabrica de chereștea, au fost tăiate. Păgubele

sunt mari; în afară de chereștea de scînduri și grinzi, au ars 1000 și 1000 ferestre. Nu se știe încă în mod pozitiv cauza focului. Se zice că a căzut trînznetul și s'a aprins chereștea; aceasta e versiunea cea mai acreditată. Alții ziceau că dintr-un var mestec ce se afla acolo și care s'a aprins din cauza ploii.

La orele 3 dimineața chereștea ardea încă.

## DIN TARA

Moarte cu bănuț.—Din Craiova ni se anunță o dramă palpitantă care s'a petrecut în comuna Ciutura, din județul Dolj.

Preotul P. Constantinescu și locuitorul Mitică Conșeanu din aceea comună, luîndu-se alături la ciartă din pricina unui gard ce era așezat între proprietățile lor, în mijlocul discuțiunii preotul cade ca trînznet la pămînt și rămîne mort pe loc.

Primarul comunei a fost imediat chemat la fața locului și parchetul a fost avizat. S'a deschis o anchetă pentru cercetarea faptelor și constatarea cauzei morții preotului Constantinescu.

Locuitorul Conșeanu, este pus sub privilegia autorităților.

Încercare de sinucidere.—Locuitorul Marin Bîrză din comuna Militari, Ilfov a încercat erl să și pună capăt zilelor, înjunghindu-se cu un cuțit în regiunea inimii.

Rănit de moarte Marin Bîrză a fost transportat în căutarea spitalului.

Pînă acum nu se cunosc cauzele cari au determinat pe nenorocitul de a lua această funestă decizie.

Din beție.—Mai mulți locuitori, cari cheisoise binișori și cari se cam amătiseră, au venit alaltăieri, pe seară, să facă o preumblare cu barca pe lacul Greaca, din județul Ilfov.

Pe cînd cheșilit erau în mijlocul lacului, din cauza mișcărilor lor dezordonate, luntrea s'a răsturnat și cu toții au căzut în apă. Trei din ei cari stău să înnoate, au reușit a ajunge pînă la mal, scîrpînd cu viață. Cel d'al patrulea, numit Gherasim Muscalu, care pe lingă că nu stăia să înnoate era mort beat, s'a înecat. Cadavrul nenorocitului, a fost scos la mal după o oră de căutare.

## Depeșile de azi

## Serviciul «Agenției Romine»

Viena, 28 Aprilie.—Altețele Regale Principelui și Prințesa Moștenitori ai Romîniei au sosit azi dimineață.

Budapesta, 28 Aprilie. Exploratorul Nansen a sosit, și a ținut la Societatea de geografie ungurească o conferință care a fost foarte aplaudată. Societatea a remis d-lui Nansen o coroană de lauri.

Viena, 28 Aprilie.—Împăratul a plecat la Budapesta.

Cetteing, 28.—Prințul Nicolae a plecat la Londra. Prințul Mirko îl însoțește pînă la Darmstadt.

Constantinopol, 20.—Poarta a răspuns la notificarea puterilor, luînd act de condițiunile evacuării Tesaliei și anunțînd că s'a trimis la Volo corăbii de transport pentru trupe.

Poarta cere ca plata vărsămintelor indemnitați să se facă prin intermediul Bancii otomane. Reamintește încă moderațiunea sa în timpul războiului și promisiunea puterilor de a păzi integritatea Turciei și suveranitatea Sultanului asupra insulei Creta, insistînd ca negocierile pentru noua organizare a Cretei să înceapă cit mai curînd posibil.

Paris, 28 Aprilie.—Împăratul grecesc la Paris s'a subscris de 23 ori și jum.

Cattaro, 28 Aprilie.—Prințul de Montenegro pleacă în Angliera, s'a dus, însoțit de ministrul afacerilor străine, la agentul Bulgar la Abbazia, unde s'a întâlnit cu Prințul Bulgariei.

## ULTIME INFORMAȚIUNI

## Trădarea lui Sturdza

Citim în Tribuna din Sibiu:

Am dat pe scurt știrea, că guvernul 'și-a pus ochii pe liceul rominesc din Brașov. Am spus, că umblarea lui Jeszensky prin Sibiu era în legătură cu acest fapt. El a venit să caute din ce isvoare să sufine acest institut cultural național. A umblat la mitropolitul și la consistor, ca să se informeze.

Se vorbeste multe prin Sibiu despre această vizită. Dar fiindcă din parte competentă se dă afacerii un caracter secret, noi ne-am impus rezervă, fiindcă nu vrem să edificăm nimic pe vorbe, ce se spun, ce e drept, și într-o parte, și într'alta—dar tot ca secret.

Un curios fel de secret și acesta, dar în fine—se zice secret.

Acum chestiuina a reintrat iarăși în publicitate, și credem că bino este așa. Chestiuina e foarte gravă. Pericolul e iminent și general. Causa liceului din Brașov nu e numai a Brașovului, ori a consistorului din Sibiu, ori a bisericii greco-orientale din Transilvania și Ungaria, ci este pe eminentiam o cauză a culturii noastre, cauza neamului rominesc.

Cerem deci, ca să fie scoasă din domeniul tainelor unor cercuri restrinse, să fie pusă la ordinea zilei în publicitate.

D. Vasile Goldiș, profesor la liceul român din Brașov, scrie următoarele în Tribuna Poporului:

«Liceul rominesc din Brașov trebuie să piară. Ori va fi închis, ori va primi subvențiunea statului ungar. Închiderea va să zică nimicire, subvențiunea va să zică înhămarea și acestei puteri rominești la carul politicii de Stat, care are de făcut crearea Statului național maghiar, deci nimicirea etnică a popoarelor nemaghiare din patria noastră.

«Închiderea o moarte cinstită, primirea subvențiunii e o sinucidere ticăloasă, o moarte pestilentă, care va contagia generații întregi. Pentru Romîni cinstiți alegerea e foarte ușoară.»

D. Goldiș face următorul apel călduros:

«Dacă nu există o Țară Rominească pe fața pămîntului, care să știe afla modalitatea de a scăpa din ghiarele morții această falnică școală rominească, fără ca s'o aducă în conflict cu legile Statului nostru,—dacă nu se află între cele zece milioane de Romîni un singur bogat, care prin dăruirea acestei școale cu un milion de franci să și ridice monument pe vecie «aere perennius»—dacă cei ce stăpînesc astăzi averile bisericii Sfîntului Nicolae din Scheul Brașovului, Statul român, s'au abătut de pe calea umblată de vrednicii lor strămoși și sunt surzi la strigătele de durere ale neamului rominesc, atunci noi Romîni greco-orientali din metropolia Ardealului și a Ungariei prin noi înșine să ne mintuim.

«Mai avem la Brașov și o școală comercială rominească. Aceasta încă e primejduită. E singura școală comercială rominească în toată manarhia austro-ungară, iar în Ungaria și în Ardeal sunt cînt zeci de bănci comerciale rominești. Băncile acestea rominești care n'au lipsă de o școală comercială rominească?»

Episcopul Athanasie al Rîmniceului a pățit la T. Severin, ceea ce generalul Brededeu a pățit la Botoșani și Dorohoi.

Nici-uuul dintre liberali, nu a vroit să găzduiască pe prelat, care a fost nevoit să primească ospitalitatea unui catolic, d. Franasovici, fost inspector al navigației comerciale romine.

Azi dimineață, la orele 10, un consiliu de miniștri s'a ținut la ministerul de interne, sub președinția d-lui Dim. Sturdza.

Drapeliștii și fleviștii, întruniți aseară la orele 10, și discutînd senzaționalele destăinuri făcute ieri la Camera despre trădarea lui Dimitrie A. Sturdza, au decis să înceapă o campanie din cele mai înverșunate pe chestiuina națională în contra mizerabilului trădător.

Viitorul congres al corpului didactic din țară, se va ține în București.

Noul comitet compus din d-nii V. A. Ureclie președinte, N. Cosăcescu, și Lupa Antonescu vice-președini și hoțarii chestiunilor ce care se va ocupa viitorul congres.

În primul loc, va fi statul pentru reorganizarea congresului, pe baze noi și solide conform propunerii votate.

După votarea statutului, congresul se va ocupa cu organizarea școlilor comenteare și unificarea școlilor normale primare.

Intrebînd ieri pe un deputat ex-drapelișt, actualmente guvernamental, asupra trădării lui Dim. Sturdza, ne-a răspuns:

«Poate să vie mîine Sturdza cu o lege prin care se donează Ungariei majoritate compusă din țichele, ar vota-o. Mai mult chiar: ea ar fi votată și de deputații din T.-Severin Burileanu, Călcudache, etc., dacă t-ar asigura Bánffy că-i va alege în Camera din Buda-pesta.

Stațiunea balneară Slănicul din Moldova, va fi iluminată cu electricitate.

Pe lingă frumosul cazin al băilor și otelul Racovița, vor mai iluminate cu electricitate parcul și pavilionul de la cascada.

Această îmbunătățire va contribui și mai mult la farmecul acestei stațiuni balneare.

Directorul epitropiei S-tului Spiridon din Iași, căreia aparține Slănicul, d. N. Pogonari, se află deja în localitate. Putem adăogi, cu prilejul acesta, că activității sale se datorește, în mare parte, îmbunătățirile aduse Slănicului, în ultimul timp.

Simbăta trecută, a sosit în portul Galați bastimentul francez de război Léger.

Acest vas este un lans-torpile, de ultimul model.

Ziarele din Galați spun că foarte multă lume stă pe cheul portului, admirînd vasul francez.

## ULTIMA ORA

## Fuga trădătorului

De trei zile e pusă la ordinea zilei interpelarea d-lui G. Panu, în chestiuina națională, și de trei zile trădătorul Sturdza fuge de la Senat.

Această fugă rușinoasă a trădătorului a fost înfierată azi de d. G. Panu.

## (Serviciul Agenției Romine)

Washington, 29 Aprilie.—Departamentul marinei a primit știrea că escadra spaniolă a Atlanticului a sosit la Cadix.

Praga, 29 Aprilie.—Consilierul iutim, baron Jean d'Aerenthal, a murit.

Paris, 29 Aprilie.—Partidul socialist a decis să pue candidatura d-lui Jaurés în arondismentul al 5-lea din Paris.

D. Jaurés va face cunoscut azi hotărîrea sa.

Victoria Marinescu, născută Vineș, Elena și Alexe Vineș, Gheorghe și Dumitru Marinescu, Maria și Preotul Ștefănescu, Sofia și Leon Peinescu, Vasile și Alina Vineș, Constantin Vineș, Ion și Maria Vineș, Alexandru Vineș, Maria și Capitan Iorgulescu, Aurelia și Ștefan Moiseanu, au durerea a va face cunoscut încetarea de viață a mult regretatului lor: soț, ginere, frate și cumnat

## NICOLAE MARINESCU

Fost președinte de Tribunal, Ofțer al Coroanei Rominești

decodat în ziua de 27 Aprilie, în vîrstă de 45 ani

și va roagă să bine-voii a asista la ceremonia funebri, care va avea loc Joi 30 Aprilie, ora 4 p. m., în Capela cimitirului Șerban-Vodă (Belu) unde se vor depune ultimie rămășițe mortuare.

Aprilie, 1898.

## FOIȚA ZIARULUI «EPOCA»

5

## NICOLAE GOGOL

## TARAS BULBA

## ROMAN ISTORIC

## DIN VIAȚA REPUBLICII CAZACILOR

I

Firește că aceasta îl făcu mai posomorît, mai nelîncăpat, și îl ajută mult la căpătarea țării care deosibește pe cazac. El trecea drept un bun tovarăș; de și nu era nici o dată căpetenie în întreprinderile îndrăznețe, tot-dăuna însă era unul din cei d'înți care se puneau sub conducerea vre-unui școlar mai îndrăzneț și nu și-ar fi vîndut nici o dată tovarășii. Nici o pedeapsă nu-l putea sili la aceasta. Indiferent pentru lucrurile streine bătailor și sticlei, căci nici o dată nu se gîndea la alt-ceva, el era bun și credincios pe cit putea fi cine-va cu o asemenea fire și într-o asemenea vreme. Lacrimile mamei sale îl înduioșaseră adinc; era singurul lucru care îl mai putea mișca, și care îl făcu să și plece capul cu jale.

Fratele cel mai mic, Andry, avea simțirea mai vie și mai deschisă. El învăța cu mai multă plăcere și mai ușor de cit o poate face o fire greoaie și energică. Mai isteț de cit fratele său, adesea fu capul vr'unei întreprinderi îndrăznețe; și une-ori, mai născocitor, el știa să scape de pedeapsă, pe cînd Oslap, fără multă turburare, ridica caf-tanul și se culca la pămînt fără să-l treacă prin gînd măcar să ceară iertare. Andry nu era mai puțin setos d'a implini fapte voinicești; dar inima lui primia și alt-fel de simțiri. Trebuința d'a iubi se desăfură de timpuriu într'însul, chiar de cum trecu anul al opt-spre-zecelea. Chipuri de femei se înfățișau adesea închipuirii lui arzătoare. Și ascultînd disputele theologice, el vedea năntea ochilor ființa visurilor sale cu obraji fragezi, cu stîmbet drăgăstos și cu ochi negri.

El ascundea cu îngrijire de tovarășii săi mișcările iubitoare ale inimii sale tinere și pasionate; căci pe acea vreme era înjositor pentru un cazac d'a se gîndi la femei și la dragoste mai năntă d'a fi trecut prin foc. În cei din urmă ani al șederii sale în seminar, mai rar să puse în capul vr'unei trupe de băeți; dar adesea rătăcia prin mahalalele Kievului, unde căsioare mic și plăcute se zăreau printre arborii grădinelor lor. Cită o dată pătrundea în uita aristocrației, în acea parte a orașului care se numește astăzi vechiul Kiev, și care, atunci locuită de boeri ukraineni și leși, se alcătua din case zidite cu un oare-

care lux. Într-o zi, pe cînd trecea p'acolo visînd greoaia trăsura a unui boer leah, era cit p'aci să-l calce, și vizitiul îi arse cite-va bice.

Tinărul școlar, clocotind de minie, apucă cu o îndrăzneală nebună una din roțile de dinapoi și opri trăsura în loc. Dar vizitiul, temîndu-se de vre-o gil-ceavă, dete bici cailor și trăsura plecă în goană; Andry, care d'abia avu vreme să și tragă mina, căzu d'alungul cu fața în noroi. Un rîs armonios izbucni d'asupra capului lui. El își ridică privirea și zări la fereastră unei case o tinără fata de toată frumusețea. Ea era albă și rumenă ca zăpada luminată de primele raze ale soarelui. Ridea din toată inima și risul ei o făcea și mai fermecătoare. Uinit de această înfățișare, el o privia, cu gura căscată, și încercîndu-se să și șteargă noroiul de pe față, se minjia și mai tare. Cine putea fi ea?

El intră pe servitorii casei, bogat îmbrăcați, cari ședeau roată înaintea porței, împrejurul unui cîntăreț cu bandura. Aceștia riseră de multă lui și nu-l răspunseră. În sfîrșit află că e ficia Voevodului din Kovno, care venise să petreacă cite-va zile în Kiev. Noaptea următoare, el sări peste gard în grădina, se sui pe un copac ale cărui cîrți trepăreau de acoperișul casei, se cobori pe acoperiș și și dete drumul pe coș în camera de culcat a tinerei fete.

În acea vreme ea ședea aproape de o luminare și și scotea cerceii. Frumoasa poloneză se spăimîntă așa de

tare la vederea lui, în cit nu putu scoate nici un țipăt. Dar cînd băgă de seamă că școlarul stătea nemișcat, plecînd ochii și ne îndrăznind să mișce măcar un deget, cînd recunoscu într'însul pe omul care căzuse în uita într'un chip așa de caraghios, ea nu și mai putu stăpîni risul.

S'apoi, nu era nimic groasnic în fața lui Andry; din potrivă, ea era plăcută. Ea rise mult și începă a și bate joc de dînsul. Era nebuuteacă ca o poloneză, dar ochii săi văi aruncau niște priviri care făgăduiau statonir-e. Bietul student d'abea mai sufia. Fiica Voevodului s'apropie atunci de dînsul cu îndrăzneală, îi puse pe cap găteala ei, și i aruncă pe umert o străvăzie năramă frumos împodobită. Ea făcu o multime de nebunii cu dînsul, fără nici o sfială, ceea ce aruncă în incurcătură pe bietul burșier. Un sgomot neașteptat îi speria. Ea îi porunci să se ascunză, își chemă slujnica, o femeie tătărară prinsă, și i porunci să scoată binșor prin grădina. Dar, de astă dată, studentul nu mai fu așa de norocos ca la intrare.

Tocmai cînd încăleca gardul, paznicul se deșteptă, dete alarma, și oame-nii casei îl călăuziră întovărășit de bețe pînă în uita. După această întimplare, era primejdios pentru el d'a mai trece pe dinaintea casei Voevodului, căci avea multe slugi.

Andry mai văzu o dată pe fată într-o biserică. Ea îl văzu, îi zîmbi cu răutate, ca unul vechiu cunoscut. Nu

mult după aceea, Voevodul părăsi orașul, și în locul obrazului gingaș al copilei cu ochii negri, Andry nu mai văzu de cit o mutră bufnată. La aceste lucruri se gîndea Andry, plecînd capul pe gitul calului său.

Dar de mult stepa îi înghițise în mijlocul său.

Într-o zi, pe cînd se gîndea de toate părțile, așa că nu se mai vedea de cit căciulițele negre ale cazacilor pe d'asupra buruienilor.

«Ei, ei, ce vrea să zică aceasta, copii? iată-vă făcuți, strigă de o dată Bulba eșind din visarea sa. S'ar putea zice că sunteți niște călugări. La dracu gîndurile negre! Stringeți-vă luleaua între dinți, dați pînteni cailor, și să fugim ca să nu ne ajungă nici o pasăre măcar.

Și Cazacii plecîndu-se pe șea, pieriră în iarba deasă. Nu li se mai vedea nici căciulele; numai iarba pălătii în urmă-le arată drumul lor.

Soarele se înălțase în stepă, cu atît ea era mai frumoasă și mai sălbatică. Pe vremea aceea, toată întinderea de pămînt care se chiamă azi Noua Rusie, de la Ucraina la Marea Neagră, era un pustiu țelinos și verde. Nici-cînd plugul n'a tras brazdă în acest întins ocean de burieni.

(Va urma)